

OP Gruppens riskrapport 2023

Innehåll

Inledning.....	2
1 OP Gruppens riskhantering.....	3
1.1 OP Gruppens principer för riskhantering	3
1.1.2. OP Gruppens riskhantering.....	4
1.1.2.1. OP Gruppens risktagning.....	4
1.1.2.2. Likviditetsstrategi och strategi för kapitalhantering.....	5
1.1.2.3. Ansvar för riskhanteringen hos OP Gruppens ledning samt uppläggning av riskhanteringen	7
1.1.2.4. Mål för OP Gruppens riskhantering.....	8
1.1.2.5. Metoder för och utförande av riskhanteringen i OP Gruppen.....	8
1.1.2.6. Oberoende riskövervakning och riskanalys som utförs av OP Gruppens riskhantering	10
1.1.3. OP Gruppens betydande risker: källor och hantering.....	10
1.1.3.1. Definitioner av och källor för betydande risker	10
1.1.3.2. Risker i bankrörelsen.....	13
1.1.3.3. Riskerna i försäkringsverksamheten	23
1.1.3.4. Risker på gruppnivå.....	27
1.2 Deklaration om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt riskförklaring	33

Inledning

OP Gruppen ger ut information om riskhanteringen och kapitaltäckningen för 2023 i denna riskrapport för OP Gruppen och i OP-sammanslutningens separata Pelare III-information.

I riskrapporten presenteras kvalitativa uppgifter om OP Gruppen, det vill säga principerna för risktagning och riskhantering samt för kapitalutvärdering, den av högsta ledningen godkända deklARATIONEN om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande, riskförklaringen samt riskhanteringsens nyckeltal som beskriver OP Gruppens riskhanteringsförmåga och riskvillighet i förhållande till OP Gruppens verksamhet och betydande risker.

OP-sammanslutningens Pelare III-information innehåller information om OP Gruppens riskhantering och kapitaltäckningen i sammanslutningen av andelsbankers finansiella företagsgrupp i enlighet med avdelning åtta i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) och Europeiska bankmyndighetens riktlinjer. OP Andelslags styrelse fastställer Pelare III-informationen.

OP-sammanslutningens Pelare III-information publiceras i Excel-format på engelska. Informationen baserar sig på den konsoliderade kapitaltäckningen för kreditinstitut i sammanslutningen av andelsbanker, så informationen är inte direkt jämförbar med den övriga information om OP Gruppen som offentliggjorts.

Information om riskhanteringen finns förutom i den här rapporten även i andra rapporter i OP Gruppens årliga rapporthelhet. I OP Gruppens bolagsstyrningsrapport 2023 finns ett sammandrag av principerna för OP Gruppens risktagning och riskhantering. I OP Gruppens verksamhetsberättelse och bokslut 2023 ingår de delar av riskhanteringsprinciperna som krävs enligt bokslutsbestämmelserna och en översikt över affärsrörelsernas riskposition som en del av verksamhetsberättelsen.

Uppgifterna om OP Gruppens bolagsstyrningssystem finns på OP Gruppens webbsidor om bolagsstyrning (op.fi – OP Gruppen – Info om gruppen – Administration) och i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport. Ersättningssystemen och förfaringssätten beskrivs i ersättningspolicyn för OP Gruppens organ och ersättningsrapporten för OP Gruppens organ samt på OP Gruppens webbsidor om ersättningar (op.fi – OP Gruppen – Info om gruppen – Administration – Ersättningar).

Upplysningar kan utelämnas i OP Gruppens riskrapport och i OP-sammanslutningens Pelare III-information till den del som de är oväsentliga och deras eventuella inverkan på OP Gruppens lönsamhet, resultatkapacitet, omslutning eller kapitaltäckning är ringa. Utelämnade, oväsentliga poster behandlas i slutet av OP-sammanslutningens Pelare III-information.

OP Gruppens riskrapport samt OP-sammanslutningens Pelare III-information är oreviderade.

1 OP Gruppens riskhantering

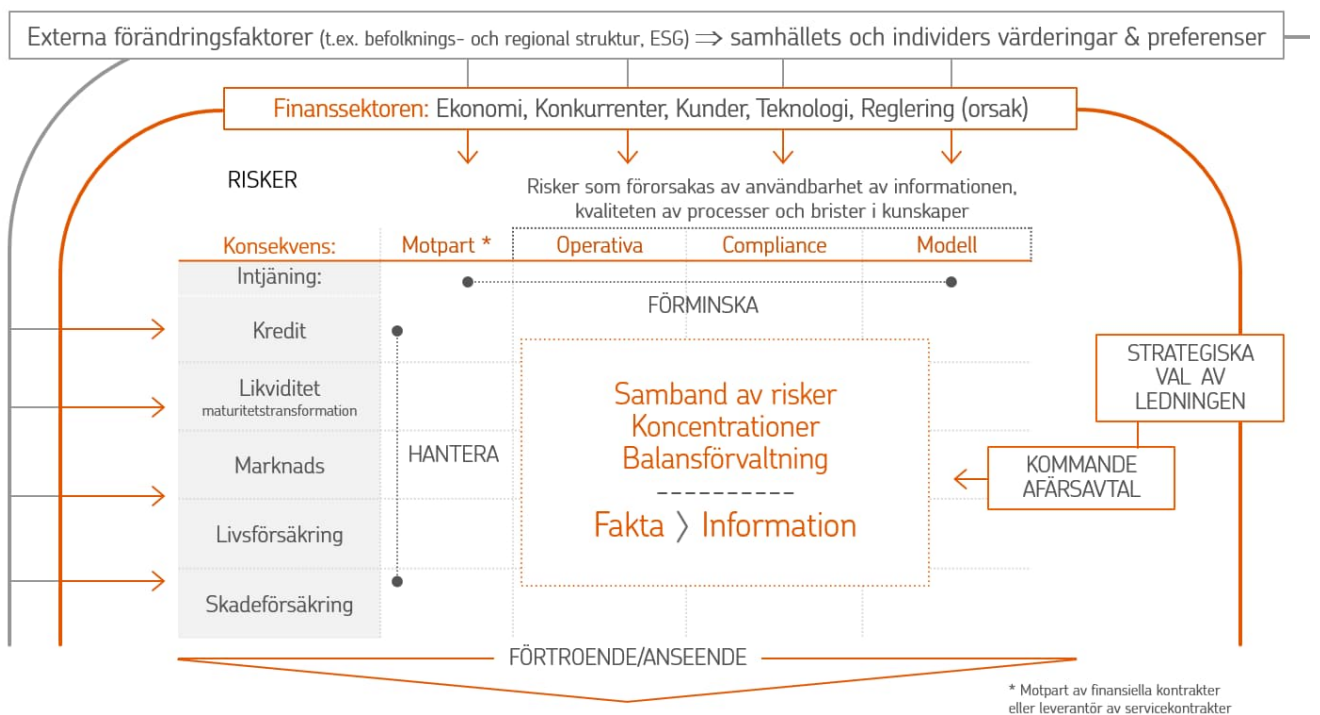
1.1 OP Gruppens principer för riskhantering

1.1.2 OP Gruppens betydande risker: allmän översikt

I OP Gruppen upprättas principerna för risktagning och riskhantering så att de gäller alla funktioner, och OP Gruppens principer för riskhantering på strategisk nivå preciseras enligt intjäningslogiker (produkt- och tjänstekoncept). Hörnstenarna när intjäningslogiska helheter bildas utgörs av tjänster som tillhandahålls kunderna, de processer som behövs för produktionen av tjänsterna och för analyseringen och rapporteringen av verksamheten samt vilka risker tillhandahållandet av dessa tjänster medför för OP Gruppen.

På grund av karaktären av OP Gruppens affärsrörelse och bransch har riskerna två från varandra avvikande grundprinciper: OP Gruppen kan nå intjäning genom att ta risker (intjäningsrisker) eller så kan riskerna vara en konsekvens av något (påföljdsrisker). Eftersom granskningen av intjäningsrisker kräver granskning av OP Gruppens kritiska framgångsfaktorer med tanke på affärsrörelsen, grupperas källorna till intjäningsrisker och hanteringen av dem per intjäningslogik i de detaljerade beskrivningarna av betydande risker. Ett undantag utgörs av riskerna på gruppnivå, som gäller alla intjäningslogiker. Största delen av påföljdsriskerna ligger på gruppnivå. Ett viktigt granskningsområde är en minskning av de negativa effekterna av att en risk eventuellt realiserar.

Bilden nedan presenterar ett sammandrag av OP Gruppens betydande risker och deras källor. Den gråa och orangea ramen utanför tabellen presenterar källorna och grundorsakerna till de betydande riskerna. Utanför tabellen beskrivs också den negativa effekten på OP Gruppens förtroende och anseende om en risk skulle realiserar.

OP Gruppens intjäningslogiska helheter är Bankrörelse via balansräkningen, Bankrörelse – Markets och Bankrörelse – Kapitalförvaltning samt Skadeförsäkring och Livförsäkring. Intjäningslogiken Bankrörelse via balansräkningen delas vidare i enlighet med segmentindelningen upp i företagsbanksrörelse, hushållsbanksrörelse samt centralbanksrörelse, som i OP Gruppens segmentindelning ingår i övrig rörelse. Bankrörelsens intjäningslogiska helheter omfattar både segmentet Hushållsbank och segmentet Företagsbank. Intjäningslogikerna Livförsäkring och Skadeförsäkring hör till rörelsesegmentet Försäkring.

OP Gruppens riskhantering och säkerställande av regelefterlevnaden (compliance) bygger på principen om tre försvarslinjer. Den första försvarslinjen består av affärsrörelserna, den andra av de från affärsrörelserna oberoende säkerställande funktionerna riskhantering och compliance och den tredje av Internrevisionen, som är oberoende av de andra försvarslinjerna. Samtliga försvarslinjer har sin egen roll för att riskhanteringsprocessen ska genomföras effektivt.

I OP Gruppen samarbetar riskhanteringsens första och andra försvarslinje kontinuerligt. Genom det säkerställs att all kompetens som behövs för att utveckla och hantera verksamheten utnyttjas på förhand. Försvarslinjerna bildar tillsammans en riskhanteringsprocess som beaktar särdragen i OP Gruppens verksamhet. Den första och den andra försvarslinjens ansvar är tydligt fördelade.

- Affärsrörelserna genomför OP Gruppens strategi och svarar för planeringen av sin verksamhet, för en effektiv och högklassig implementering samt för den interna kontrollen. Bara en affärsrörelse kan fatta affärsbeslut och ansvara för kundservicens kvalitet, för verksamhetens kontinuitet samt för sitt resultat och sina risker. Affärsrörelserna rapporterar riskerna i anknytning till affärsrörelsen som en del av sin dagliga verksamhet.
- Den andra försvarslinjen bereder ett riskhanteringsregelverk för beslut av gruppens ledning, och inom ramen för det tar den första försvarslinjen risker och hanterar risker i sin dagliga verksamhet. Den andra försvarslinjen stöder den första försvarslinjen genom att ge den råd och konstruktivt utmana den i synnerhet i frågor som gäller dess egen specialkompetens. Den andra försvarslinjen övervakar också att regleringen och OP Gruppens anvisningshelhet iakttas samt gör oberoende analyser av balansen mellan resultatet, riskerna och det kapital och den likviditet som fungerar som buffertar samt av att verksamhetens kontinuitet säkerställs även i störningssituationer. Riskhanteringsfunktionen bedömer även om affärsrörelsernas strategiska mål och val ligger i linje med den riskvillighet som ledningen fastställt samt med övriga principer för risktagning och riskhantering.
- Internrevisionen är den tredje försvarslinjen, och den är oberoende av de övriga försvarslinjerna.

1.1.2. OP Gruppens riskhantering

1.1.2.1. OP Gruppens risktagning

Utgångspunkten för OP Gruppens risktagning är att gruppen åtar sig att bära de risker som uppkommer vid uppfyllandet av dess grunduppgift. OP Gruppen betonar en omsorgsfullt förberedd och moderat risktagning i all sin verksamhet. Risktagningen riktas och begränsas med hjälp av principer och limiter som beretts av den verkställande ledningen och godkänts av OP Andelslags styrelse.

Tillsammans med gruppens strategi bildar OP Gruppens principer för risktagning utgångspunkterna för affärsrörelsens målsättning, och de är tvingande för alla företag i OP Gruppen. OP Gruppens risktagningsprinciper bidrar till att lägga en grund för de anvisningar för att trygga likviditeten och kapitaltäckningen som OP Gruppens centralinstitut ger medlemskreditinstituten.

Största delen av OP Gruppens resultat genereras från kundrörelsen och de intjäningsrisker som tagits och prissatts i samband med den och som beskriver OP Gruppens riskvillighet. Företagen i OP Gruppen hanterar aktivt intjäningsriskerna såväl på kundnivå som på portföljnivå inom ramen för de kvantitativa limiter som anges i riskpolicyerna och övriga anvisningar. Risktagningen för att generera avkastning i anslutning till annan verksamhet anses vara liten och/eller tillfällig.

Affärsrörelsen orsakar också påföljdsrisker, vilka OP Gruppen strävar efter att reducera. Påföljdsriskerna genererar inga intäkter, utan de realiserar som försvårad verksamhet, extra kostnader och/eller försämrat anseende.

Intjänings- och påföljdsriskerna anknyter till den nuvarande affärsrörelsen och sådana gällande avtal som företagen i OP Gruppen har ingått med sina kunder och andra motparter. Risker i den framtida affärsrörelsen kan påverka framgången under kommande år. OP Gruppen hanterar framtida risker i affärsrörelsen enligt ledningens val genom en omsorgsfull verksamhet, ett gediget och mångsidigt scenarioarbete samt genom proaktiva beslut av ledningen. Målet är att identifiera beroendeförhållandena mellan olika risker och de riskkoncentrationer som de ger upphov till inom respektive affärsrörelse och på gruppnivå samt att organisera riskhanteringen på ett ändamålsenligt sätt.

OP Gruppen ser till att företagen har en tillräcklig riskhanteringsförmåga, det vill säga risktagningsförmåga och risktagningskapacitet för att kunna förverkliga verksamhet i enlighet med intjäningsrisker och därmed i enlighet med riskvilligheten. Risktagningsförmågan är kompetens, och risktagningskapaciteten är kapital och likviditet. Risktagningsförmågan kräver bland annat kundkompetens och flexibilitet att ändra OP Gruppens risktagning.

En stark risktagningskapacitet tryggar ett kostnadseffektivt genomförande av de marknadstransaktioner som behövs (refinansiering, återförsäkring, derivat). OP Gruppen strävar efter att upprätthålla sådana kapitalbelopp och likvida medel samt en sådan finansierings- och placeringsportföljstruktur som gör det möjligt att med mycket stor sannolikhet genomföra de nuvarande affärsmodellerna och att samtidigt också trygga den strategiska flexibiliteten. Målnivån för risktagningskapaciteten definieras med hjälp av extern kreditklassificering.

Genom strategiska mätare som styr risktagningen och de limiter som fastställts för mätarna kan OP Gruppens risktagning styras och begränsas så att den följer gruppens principer för risktagning. Utgående från limiterna i Principerna för risktagning bereder riskhanteringsfunktionen i samarbete med affärsrörelserna mer detaljerade förslag till limiter och andelsbankernas uppföljningsgränser på så sätt att de kvantitativa risker som fastställts som betydande för OP Gruppen begränsas ändamålsenligt i de intjäningslogikspecifika riskpolicyerna. De kvantitativa begränsningarna kompletteras av riktlinjerna i riskpolicyerna och av övriga anvisningar från riskhanteringen så att även de risker som är svårare att kvantifiera täcks. På så sätt strävar OP Gruppen efter att gruppen eller ett företag inom gruppen inte tar så stora risker i sin verksamhet att gruppens eller företagets kapitaltäckning, lönsamhet, likviditet eller verksamhetskontinuitet äventyras.

1.1.2.2. Likviditetsstrategi och strategi för kapitalhantering

Om en likviditetsrisk realiserar, kan affärsrörelse i enlighet med strategin inte bedrivas på det sätt och till de kostnader som man väntat sig. I värsta fall leder likviditetsbrist till att OP Gruppen inte klarar sina förpliktelser gentemot kunderna och andra intressentgrupper och verksamheten upphör.

OP Gruppen vill betjäna sina kunder på lång sikt och även i exceptionellt svåra marknadsförhållanden inom alla affärsområden. Ett strategiskt mål är att säkerställa en störningsfri kundrörelse i varje intjäningslogik.

Vid planeringen av marknadsupplåningen beaktas på ett proaktivt sätt de finansieringsbehov som uppkommer av den förväntade differensen mellan ökningen i fordringar och inlåning i balansräkningen, av förfallostrukturen hos upplåningen och av övriga interna mål samt av kraven i regelverket. Vid planeringen beaktas också med vilken säkerhet och priskänslighet finansieringen kan förnyas under olika marknadsförhållanden.

För att säkerställa likviditeten i bankrörelsen upprätthålls en tillräckligt stor likviditetsreserv i gruppens centralbank så att verksamheten kan fortsätta och stabiliseras med hjälp av reserven i händelse av ett scenario där vi skulle förlora ansevära mängder insättningar och tillgången på marknadsupplåning skulle försvagas eller upphöra. Scenariot kan bero på en allmän marknadsstörning eller på ett problem som är specifikt för OP Gruppen.

I fråga om OP Gruppens försäkringsbolag säkerställs att fordringar med tillräcklig säkerhet kan realiserar i samma takt som skulderna förfaller och att bolagen har återförsäkringsprogram som lämpar sig för riskprofilen för deras affärsrörelse. Utöver detta gäller det även att vid behov hitta medel för en tidsmässigt exceptionellt stor koncentration av ersättningar. För att säkerställa detta hålls en tillräcklig andel av placeringarna med korta löptider eller i objekt som med stor sannolikhet lätt kan realiserar.

Hanteringen och styrningen av likviditeten i sammanslutningen beskrivs närmare i avsnittet Risker i bankrörelsen.

Inom kapitalhanteringen fattas strategiska beslut om användningen av risktagningskapaciteten i form av kapital för risktagning i affärsrörelsen, om den valda konfidensnivån för tillräckligheten hos ledningens buffert och om de poster som utgör kapitalen. Vid kapitalhantering allokeras dessutom internt kapital till gruppens intjäningslogikhelheter i enlighet med gruppens strategi och riskvillighet.

I OP Gruppen bestäms för kapitalhanteringen del först en hur stor del av OP Gruppens risktagningskapacitet som ska allokeras för risktagning i affärsrörelsen och en hur stor del som ska kvarstå som ledningens buffert. Detta uttrycks som relationen mellan det internt fastställda kapitalbehovet (ekonomiskt kapitalkrav) och det verkliga tillgängliga kapitalet (internt kapital). I OP Gruppen fastställs relationen mellan dessa minst på grupp nivå och för varje intjäningslogik. För detta relationstal fastställs en risktagningslimit för att säkerställa kontinuiteten i verksamheten även under exceptionella omständigheter. Det ekonomiska kapitalkravet mäter den förlust som uppkommer genom risktagningen på basis av en internt fastställd sannolikhet under antagande om att omvärlden håller sig i stort sett som i det förflutna, och det beskriver OP Gruppens egen bästa uppfattning om kapitalkravet per risk och funktion. Då det ekonomiska kapitalkravet har fastställts på detta sätt, ställer det funktionerna och deras risker i storleksordning. Eftersom världen kan förändras, uppskattas det framtida resultatet i OP Gruppen också med hjälp av scenarier. Med hjälp av scenarier och det ekonomiska kapitalet bildar vi en uppfattning om hur de olika affärsrörelserna och OP Gruppen ska kapitaliseras.

De tillgängliga kapitalen och kapitalkraven och deras relation följs upp och styrs även genom begrepp och beräkningsmetoder som fastställts av myndigheterna såväl på grupp- som företagsplanet.

Den andra riktlinjen för kapitalhanteringen gäller kapitalstrukturen. Största delen av det interna kapitalet är obegränsat och omedelbart tillgängligt för att täcka gruppens och dess företags förluster, och detta kapitalas stabilitet får inte vara anknuten till förmildrande villkor. Merparten av OP Gruppens kapital är primärkapital, eftersom kapitalhanteringen i första hand baserar sig på att upprätthålla en stark kärnprimärkapitaltäckning (CET1). Kapitalen kan kompletteras med efterställda poster som inte kan räknas till poster som upprätthåller kärnprimärkapitaltäckningen, men som kan användas för att uppfylla andra myndighetskrav och som täcker förluster på det sätt som fastställts i villkoren för dem.

Det tredje skedet i kapitalhanteringen är att allokera internt kapital till intjäningslogikhelheterna enligt gruppens strategi och riskvillighet. Vid allokeringsbeslut beaktas åtminstone strategin på lång sikt, kundernas behov, det målsatta resultatet av rörelsen och resultatvariationen.

OP Andelslags styrelse godkänner förfarandena för bedömning av tillräckligheten hos OP Gruppens kapital och likviditet (ICAAP-, ORSA- och ILAAP-förfarandena, det vill säga Internal Capital Adequacy Assessment Process, Own Risk and Solvency Assessment, Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) som en del av OP Gruppens principer för riskhantering (RAF). Riskhanteringsfunktionen rapporterar till ledningen kvartalsvis i en riskanalys om förändringsfaktorer i omvärlden, OP Gruppens risker samt kapitalets och likviditetens tillräcklighet. OP Gruppens ICAAP-, ORSA- och ILAAP-bedömningar baserar sig huvudsakligen på riskhanteringsens fortlöpande analys. Bedömningen av förfarandenas omfattning, alltså den kvalitativa bedömningen, fokuserar på olika teman i varje kvartalsvis bedömning, medan en övergripande bedömning av kapitalens och likviditetens tillräcklighet, inklusive slutsatser och eventuella åtgärdsförslag, görs varje kvartal. Målet med en kvalitativ bedömning är att undersöka om de verksamhetsmodeller, metoder och antaganden som använts leder till tillförlitliga resultat och om de fortfarande är lämpliga i ljuset av den rådande situationen och den framtida utvecklingen. Bedömningen görs avseende efterlevnaden av anvisningarna från OP Gruppens riskhantering och efterlevnaden av regleringen.

Styrelsens riskkommitté upprättar biträdd av riskhanteringen utlåtanden om kapitalens tillräcklighet (CAS, Capital Adequacy Statement) och likviditetens tillräcklighet (LAS, Liquidity Adequacy Statement) samt ledningens bedömning av kapitalens tillräcklighet (ORSA). Efter att styrelsen har godkänt utlåtandena sänder riskhanteringen dem till Europeiska Centralbanken (ECB) samt ledningens bedömning till Finansinspektionen årligen som ett kombinerat dokument: Utlåtande om tillräckligheten hos OP Gruppens kapital samt ledningens risk- och kapitaltäckningsbedömning.

En kapitalplan som bereds av OP Gruppens ledning och godkänns av OP Andelslags styrelse omfattar såväl ett internt perspektiv som de krav som myndigheterna ställer i fråga om kapitalutvärdering och resolution. Planen inkluderar motiveringar för valen som överensstämmer med strategin och OP Gruppens principer för riskhantering.

1.1.2.3. Ansvar för riskhanteringen hos OP Gruppens ledning samt uppläggning av riskhanteringen

De principer för uppläggnings av OP Gruppens riskhantering som OP Andelslags styrelse har fastställt och verkställande ledningen har berett är följande:

- **Strategi och RAS:** Den verkställande ledningen bereder affärsrörelsens strategiska val, som beträffande risktagningen baserar sig på anvisningen Principer för OP Gruppens risktagning (RAS), som fastställts av centralinstitutets förvaltningsråd. I Principerna för risktagning ges riktlinjer för och motiveringar till vilka risker affärsrörelsen är beredd att ta och i vilken utsträckning. Affärsrörelserna är förpliktade att bedriva verksamheten inom ramen för dessa begränsningar.
- **Arbetsfördelning:** Den verkställande ledningen beslutar om arbetsfördelningen i anslutning till risktagning. Riktlinjer dras upp för vilka risker olika intjäningslogiska helheter kan ta, och eventuellt preciseras de risker som juridiska företag och olika funktioner inom dessa helheter kan ta. Med hjälp av riktlinjer för arbetsfördelningen och beslut om olika företags roll säkerställer man att risker inte ackumuleras okontrollerat, utan att den genomtänkta arbetsfördelningen främjar en spridning av riskerna.
- **Governance-strukturerna** skapar en grund för att centrala principer som styr verksamheten, och de policyer och instruktioner som preciserar principerna, har beretts och beslutats på tillbörligt sätt, och att varje rörelse utvärderas och övervakas med hänsyn till dess kvalitet, omfattning och komplexitet på tillbörligt sätt förutom av affärsrörelsens egen uppföljning också av aktörer som är oberoende av affärsrörelsen.
  - Centralinstitutets styrelse är det viktigaste beslutsorganet när det gäller uppgifter i anslutning till riskhantering. Dessutom fastställer centralinstitutets förvaltningsråd beslut som styrelsen fattat om OP Gruppens riskvillighet. Styrelsens riskkommitté biträder styrelsen i hanteringen av uppgifter som hör samman med risktagning och riskhantering. Kommittén har ingen självständig beslutanderätt. Direktionen har på beslut av chefdirektören tillsatt en riskhanteringskommitté, en styrnings- och compliance-kommitté och en balanshanteringskommitté för bankrörelsen. Kommittéerna godkänner anvisningar och beskrivningar av förfaringsätt som preciserar principerna för risktagning och principerna för riskhantering. Organens uppgifter i anslutning till riskhantering beskrivs närmare i deras arbetsordningar. OP Gruppens bolagsstyrning beskrivs närmare i OP Gruppens bolagsstyrningsrapport.
  - Den verkställande ledningen ansvarar för att upprätthålla och utveckla tillräckliga resurser och kunskaper såväl i den första och andra som i den tredje linjens kontrollfunktioner.
- **RAF:** Anvisningen Principer för riskhantering (RAF) innehåller de allmänna strategiska målbilderna inom riskhanteringsprocessen och preciserar dessa målbilder separat för varje intjäningslogik. Anvisningen sätter ramarna för hur den verkställande ledningen förväntas organisera riskhanteringsprocessen i OP Gruppen.
- **Solidariskt ansvar:** Anvisningen Principerna för styrsystemet som det solidariska ansvaret kräver fastställer och anger riktlinjerna för centralinstitutets och dess medlemsandelsbankers bankspecifika styrsystem som det solidariska ansvaret kräver.
- **Ersättningsprinciper:** OP Gruppens ersättningssystem byggs upp i enlighet med gruppens grunduppgift, värden och mål samtidigt som man måste se till att de är förenliga med regleringen. Ersättningarna ska inte uppmuntra till onödigt risktagning eller verksamhet som står i konflikt med kundens intresse. Samma riskmätningssätt tillämpas på ersättningar som exempelvis vid bedömning av kapitalets och likviditetens tillräcklighet (ICAAP-ORSA-ILAAP). Även eventuella riskkorrigeringar före ersättningar betalas ut bygger på de mätare som i övrigt används vid riskhantering. Om sådana mätare korrigeras i riskhanteringsprocesserna, görs motsvarande ändringar även i fråga om ersättningar.
- **Intern kontroll, god affärssed och företagssäkerhet:** Ramarna för rutinerna sätts dessutom av principerna för intern kontroll, intern styrning, god affärssed och företagssäkerhet.

1.1.2.4. Mål för OP Gruppens riskhantering

Riskhanteringsprocessen är en helhet som består av alla uppgifter som gör att OP Gruppen kan säkerställa att målen för riskhanteringen uppnås:

- Affärsrörelseprocesserna skapar en grund för en förstklassig kundservice men samtidigt ska de vara kostnadseffektiva, driftsäkra samt stå i överensstämmelse med regleringen och vid behov snabbt kunna återställas till funktionsskick. I processerna genereras också alla data som behövs för utförandet av de centrala funktionerna (kundrelationshantering, försäljning, riskhantering, ekonomi, myndighetsrapportering), för analysen av verksamheten och för rapporteringen till ledningen. Dessutom har hanteringen av dessa data ordnats på tillbörligt sätt.
- I affärsrörelserna råder en balans mellan resultatet, riskerna samt kapitalen och likviditetsreserverna, och de risker som ackumuleras till hela OP Gruppen kan identifieras och hanteras bland annat med stöd av riktlinjer för arbetsfördelningen.
- Affärsrörelsernas och hela OP Gruppens kapitaltäckning och likviditet är på sådan nivå att OP Gruppen kan fatta alla affärsrörelsebeslut helt självständigt. OP Gruppen eller dess företag har inga andra åtaganden som skulle förhindra verkställandet av de strategiska åtgärderna, åtminstone inte för en längre tid. Dessutom har OP Gruppen en operativ förmåga att anpassa sina processer tillräckligt snabbt för att nå upp till de strategiska målen.
- Ingen intern eller extern aktör kan ifrågasätta hållbarheten i OP Gruppens solidariska ansvar.

När de ovan nämnda målen för riskhanteringen har uppnåtts, kan OP Gruppens affärsrörelser genomföra sin strategi utan att någon intern eller extern faktor avsevärt kan försvåra verksamheten. Därmed bidrar OP Gruppens riskhanteringsprocesser till att stödja verkställandet av OP Gruppens strategi och uppföljningen av verkställandet.

1.1.2.5. Metoder för och utförande av riskhanteringen i OP Gruppen

Riskhanteringsfunktionen bereder principerna för risktagning och principerna för riskhantering samt i samarbete med affärsrörelsen till varje intjäningslogiska helhet anpassade riskpolicyer som styr verksamheten i strategins riktning. Riskpolicyerna innehåller risklimiter, uppföljningsgränser och beslutsbefogenheter som de behöriga organen ska fatta beslut om. Förslagen till limiter och uppföljningsgränser innehåller motiveringar till hur man kommit fram till indikatorerna och nivåerna. Limiterna och uppföljningsgränserna ställer upp den övre gränsen för risktagningen. Vid en avvikelse eller ett uppenbart hot om en avvikelse i en limit eller uppföljningsgräns inleds ett eskaleringsförfarande. Riskhanteringsfunktionen säkerställer att varje intjäningslogik har andra mer exakta anvisningar för risktagning och -hantering, och att dessa anvisningar tillsammans med riskpolicyerna bildar en heltäckande styrningsram som uppfyller kraven i regleringen och som kan tillämpas på denna verksamhet. Vid behov utarbetar riskhanteringsfunktionen själv dessa anvisningar.

Anvisningshelheten ska i mån av möjlighet på en och samma gång uppfylla två villkor:

- Helheten styr affärsrörelsen i genomförandet av strategin, begränsar rörelsens risktagning enligt riskvilligheten och främjar eftertänksamma och omsorgsfulla rutiner.
- Helheten möjliggör motiverade men begränsade affärsbeslut som avviker från principerna för risktagning och de preciserande policyerna. Därmed ska beslutsframställan genomgå en särskilt omsorgsfull beredning och tydliga motiveringar för avvikelserna ska framgå av den. Av anvisningarna för riskhanteringen ska tydligt framgå hur dessa avvikelser övervakas av det behöriga organet och vilket ansvar det övervakande organet har.

I den omfattande riskidentifieringsprocessen, som utförs minst en gång om året, kartlägger riskhanteringsfunktionen tillsammans med representanterna för affärsrörelserna och de andra interna intressenterna de faktorer som hänför sig eller kan hänföra sig direkt till OP Gruppens affärsrörelse på kort sikt och/eller som på längre sikt påverkar omvärlden och därmed återspeglar sig i OP Gruppens affärsrörelse. Även riskkoncentrationer i risklagen identifieras och analyseras liksom de risker och riskkoncentrationer som kumuleras på grupp-nivå. I denna identifieringsprocess fästs särskild uppmärksamhet vid förändringar i inbördes beroenden. På basis av identifieringsprocessen administrerar

riskhanteringsfunktionen en riskförteckning över identifierade risker och deras bakgrundsfaktorer. Utifrån resultaten av riskidentifieringsprocessen lägger riskhanteringsfunktionen årligen i principerna för risktagning fram de betydande risker inom OP Gruppen som styrelsen ska fatta beslut om innan förvaltningsrådet fastställer dem. Resultaten av riskidentifieringsprocessen används också för att upprätta riskpolicyer då riktlinjer, åtgärder, mål och limiter för riskhanteringen fastställs enligt riskhanteringsförmågan och riskvilligheten. Resultaten utnyttjas också för att upprätthålla det ekonomiska kapitalkravet och ramverket för stresstestning.

Granskningen av intjäningslogikernas riskprofiler inriktas på ett tvärsnitt av nuläget, men även tillräckligt långt bakåt i tiden samt på olika framtidsscenarioer. Detta är särskilt viktigt vid bedömning av direkta och indirekta koncentrationer och beroenden mellan risker.

Riskhanteringsfunktionen fastställer lämpliga riskmätare för analys, kvantifiering, avgränsning och uppföljning av varje rörelse samt för dess risker. Metoderna och modellerna för riskmätningen samt databehoven relaterade till dem beskrivs och dokumenteras heltäckande. De implementeras så att olika risker kan harmoniseras inom OP Gruppen till jämförbara kapital- och likviditetsbehov.

Centrala metoder och modeller valideras innan de implementeras. Modellernas funktion följs upp efter införandet av dem.

OP Gruppen använder de modeller den själv har utvecklat (interna modeller) för att mäta risker, bedöma kapitalkravet, prissättningen i affärsrörelsen och för att fastställa de värden som används i bokföringen. I modellerna beaktas att de är förenliga med OP Gruppens affärsmodell, riskvillighet och riskprofil. Deras centrala parametrar och antaganden är gemensamma för gruppen och gruppens företag.

OP Gruppen använder stresstester för att uppskatta hur olika allvarliga, men möjliga, situationer som avviker från antagandena enligt historiskt kalibrerade riskmodeller kan påverka likviditeten, riskprofilen, lönsamheten och kapitaltäckningen hos gruppen och/eller företag i gruppen. Med stresstesterna bedöms såväl effekten av enskilda riskfaktorer som effekten av samtidiga förändringar i flera variabler. I stresstesterna utnyttjas utöver olika känslighets- och scenarioanalyser också omvända stresstest. Stresstesterna stöder och kompletterar den helhetsbild som de övriga riskmätningssyftena ger av OP Gruppens övergripande riskprofil samt utmanar den ekonomiska tillräckligheten och tillräckligheten i kapitalkravet. Med stresstester strävar man efter att täcka alla riskslag som alla riskslag som fastställts som betydande i principerna för risktagning.

När ovan nämnda infrastruktur har tagits fram, är grunden lagd för affärsrörelsernas dagliga operativa riskhantering (identifiering, analys och prissättning av risker på kund- och transaktionsnivå samt kontinuerlig uppföljning av kunderna) och för den interna kontrollen.

Generellt sett ska metoderna och modellerna för riskhanteringen vara i linje med de metoder som affärsrörelsen tillämpar vid prissättningen samt med modellerna för resultatberäkningen. På det sättet kan man analysera balansen mellan resultatet, riskerna och kapitalen.

Riskhanteringsfunktionen deltar i beredningen av ersättningsprinciperna, ersättningspolicyerna och ersättningssystemen samt i definieringen av tillsynsmetoderna för ersättningsprocesserna. Det här innebär i praktiken att delta i bland annat utnämningssyftena samt i fastställandet av bonuspooler, riskkorrigerade prestationsmätare och förebyggande riskkorrigeringar.

De transaktioner som uppkommit vid betjäningen av kunderna medför risker som OP Gruppen måste bära. Riskerna hanteras på portföljnivå inom respektive intjäningslogiska helhet. Ansvarerna på portföljnivå fördelas klart och tydligt, och de beskrivs i riskpolicyer eller andra anvisningar. Om det inte finns någon ansvarig person för de risker som uppkommer i en viss verksamhet, ska denna verksamhet i regel inte bedrivas. En utgångspunkt är att ansvaret för en risk bara kan överföras på en sådan funktion som har möjlighet att påverka risknivån med olika åtgärder. Målet med utläggning av funktioner är att förbättra möjligheterna att nå OP Gruppens strategiska och operativa mål samt konkurrenskraften. Utomstående tjänsteleverantörers rutiner måste vara förenliga med OP Gruppens värden och hållbara verksamhets sätt.

1.1.2.6. Oberoende riskövervakning och riskanalys som utförs av OP Gruppens riskhantering

Riskhanteringsfunktionen övervakar den operativa dagliga verksamheten, riskhanteringen samt hanteringen av likviditeten, risktagningen, affärsrörelsernas prissättning, affärsrörelse- och riskhanteringsprocesserna samt deras kvalitet inom OP Gruppen och dess företag. Den analyserar gruppens och företagets riskprofil och utvecklingen av den, att risktagningen hålls inom fastställda limiter och uppföljningsgränser samt att riskpolicyn iakttas. Riskhanteringsfunktionen säkerställer också kontinuiteten i verksamheten genom att övervaka hur kontinuitetsplanerna årligen upprätthålls och hur test utförs såväl i gruppens företag som i centralinstitutskoncernen samt ansvarar för att övervaka att de anvisningar som funktionen utfärdat iakttas.

En central förutsättning för att uppnå målen för riskhanteringen är regelefterlevnad och säkerställande av regelefterlevnaden. Riskhanteringsfunktionen spelar en betydande roll i att säkerställa efterlevnaden av kapitaltäckningsregleringen.

Riskhanteringsfunktionen tar fram rapporter med hjälp av vilka man med metoder som lämpar sig för den intjäningslogiska helheten kan följa upp hur affärsrörelsen hålls inom de fastställda kvantitativa begränsningarna samt hur den iakttar de kvalitativa krav som ställts på den och regleringen som gäller riskhantering och kapitalutvärdering. Även om en affärsrörelse också har en egen rapportering om resultatet och riskerna, grundar sig den officiella resultat- och riskrapporteringen på ekonomi- och riskhanteringsfunktionernas rapportering. Om det finns så betydande skillnader mellan affärsrörelsens rapportering och den officiella rapporteringen att uppfattningarna om riskprofilen skiljer sig avsevärt från varandra, utreds orsakerna till skillnaderna och eventuella fel rättas till.

Utöver limitövervakningen analyserar riskhanteringsfunktionen också riskerna och förfaringssätten i varje intjäningslogiska område, särskilt med beaktande av iakttagandet av anvisningarna och kapitaltäckningsregleringen, och bildar utifrån sina observationer en riskanalys en gång per kvartal. Till riskanalysen hör också en granskning av de risker på gruppnivå som uppkommer av den nuvarande affärsrörelsen. I granskningen läggs tonvikten på de direkta riskkoncentrationerna samt på hur OP Gruppens resultat och kapital samt verksamhetens kontinuitet utvecklas i olika scenarier.

Utifrån riskhanteringsfunktionens rapportering ska den verkställande ledningen och styrelsen kunna skapa sig en tydlig övergripande bild av varje intjäningslogiska helhets intjänings- och påföljdsrisker, funktionsprocessernas kvalitet och omständigheter som äventyrar kontinuiteten, behovet av kapital och likviditet samt förena denna information med den bild som ekonomin ger av verksamhetens resultat och med den strategiska planeringens bild av de omständigheter som påverkar framtiden. För säkerställandet av så kallat Prudential compliance ger ledningens rapportering en bild av hur observationerna påverkar riskerna och verksamheten samt eventuella fortsatta åtgärder som behövs.

1.1.3. OP Gruppens betydande risker: källor och hantering

1.1.3.1. Definitioner av och källor för betydande risker

Nedan presenteras ett sammandrag av definitionerna av och källorna för OP Gruppens betydande risker.

Kreditrisk	Med kreditrisk avses risken för att en avtalspart i ett finansiellt instrument inte förmår uppfylla sina avtalsenliga betalningsförpliktelser och på så vis orsakar den andra parten en ekonomisk förlust.
Likviditetsrisk	En likviditetsrisk är en risk för att likviditeten eller tillgången på finansiering gör det svårare att genomföra affärsrörelsen i enlighet med strategin. En likviditetsrisk orsakas av obalans i timing och/eller belopp av inkommande och utgående kassaflöden. Likviditetsriskerna inkluderar koncentrationsrisk, likviditetsrisker på marknader och refinansieringsrisker. En koncentrationsrisk orsakas av att finansiering koncentreras tidsmässigt eller till motparter eller instrument. Med likviditetsrisker på marknader avses risk för att en marknadstransaktion inte kan genomföras inom önskvärd tid och/eller till

	estimerat pris eller att beloppet av bankens likvida medel minskar. En refinansieringsrisk är en risk för att man inte lyckas ersätta finansiering med ny finansiering på marknaden.
Strukturell ränterisk i balansräkningen	Risken för effekterna av ränteändringar på bankrörelsens årliga räntenetto och försäkringsbolagets resultat (IFRS 17) och solvens. I bankrörelsen består den finansiella balansräkningen av kundavtal som inte är föremål för handel (utlåning och inlåning), upplåning till marknadsvillkor, eget kapital, likviditetsreserven (ränteplaceringar och kontanter) samt räntederivat (poster som balanserar riskerna och likviditeten). I försäkringsbolagen består räntebalansen av de försäkringstekniska avsättningarna, räntekänsliga placeringar samt räntederivat som används för hantering av ränterisken.
Övriga marknadsrisker	Med övriga marknadsrisker avses en ofördelaktig förändring som hänför sig till ett avtals värde eller intjäningen genom ett avtal och som orsakas av prisförändringar som observeras på finansmarknaden. Till marknadsriskerna hör ränterisker, valutarisker, volatilitetsrisker, kreditspreadrisker, aktierisker och fastighetsrisker samt eventuella andra prisrisker för balansposter och poster utanför balansräkningen.
Skadeförsäkringsrisker	Skadeförsäkringsriskerna består av skade- och reservriskerna. En skaderisk uppkommer genom att skador inträffar mer än i snitt eller att de är exceptionellt stora. En reservrisk uppkommer av att skadekostnaderna för skador som redan inträffat är större än väntat eller att tidpunkten för betalningarna avviker från det som man förväntat sig.
Livförsäkringsrisker	Livförsäkringsriskerna består av biometriska risker samt kostnads- och kundbeteenderisker. En biometrisk risk uppkommer av att prognoser över de försäkrades förväntade livslängd avviker från försäkringsprodukter som innehåller levnadsrisker eller att prognoser över försäkrades mortalitet (till exempel en oförutsedd ökning i mortaliteten på grund av en katastrof) avviker från produkter som innehåller mortalitetsrisker. Biometriska risker uppkommer också av att prognoser över arbetsförmåga avviker från produkter som innehåller risker för arbetsförmåga, men inom OP-Livförsäkring är risken för arbetsförmåga mycket låg.
Motpartsrisker	Med motpartsrisk avses en risk för att en avtalspart i ett derivatinstrument, repo-avtal, handel eller återförsäkringsavtal inte uppfyller sina ekonomiska förpliktelser och att det uppkommer en risk för ökade kostnader för att skaffa ett nytt motsvarande avtal. Ett särdrag för motpartsrisken är att storleken på risken förändras enligt avtalets marknadsvärde, och till följd av detta kan risken också öka efter det att avtalet ingåtts.
Operativa risker	Operativa risker orsakas av all affärsverksamhet och kan uppkomma av bristfälliga eller felaktiga rutiner, processer, system eller yttre faktorer. Inom OP Gruppen hör också ICT- och säkerhetsriskerna till de operativa riskerna. Med operativa risker relaterade till datakapital avses eventuella förluster, förlust av anseende eller försämrade operativ förmåga på grund av osäkerhet i beslutsfattandet, ledningen och rapporteringen i fråga om data och information som härletts från data.

Compliance-risker	Risker som hänför sig till underlåtenhet att iaktta regelverket och anvisningarna
Modellrisker	Med modellrisken avses att den modell som skapats för att beskriva ett fenomen eller beteende inte beskriver fenomenet eller beteendet på ett sätt som lämpar sig för ändamålet. En modellrisk kan leda till ekonomisk förlust eller förlorat anseende till följd av beslut som fattats på basis av resultatet av modellerna på grund av att det uppkommit fel i utvecklingen, verkställandet eller användningen av modellerna. Inom hanteringen av modellrisker avser modell en metod för beskrivning, kvantifiering eller simulering av ett fenomen eller beteende. Modellen omvandlar indata med hjälp av matematik, statistik eller en bedömning från egna medarbetare till kvantitativa eller kvalitativa data som styr affärsbeslut eller gäller den finansiella riskpositionen. Indata/input för modellerna kan vara kvantitativa och/eller kvalitativa, eller så kan de basera sig på en bedömning från egna medarbetare.
Anseenderisker	Risken för att anseendet eller förtroendet försvagas i första hand till följd av att en enskild risk eller flera risker realiserar samtidigt eller av annan negativ publicitet.
Koncentrationsrisker	Risker som kan uppkomma av att affärsrörelsen koncentreras i för stor omfattning till enskilda kunder, produkter, branscher, löptidsperioder eller geografiska områden. En koncentrationsrisk kan uppkomma också genom koncentrationer som bildas av tjänsteleverantörer eller processer.
Risker i den framtida affärsrörelsen	En risk som handlar om med vilka villkor och volymer det ingås nya avtal, antingen av nuvarande eller av helt ny typ. Detta involverar också risker som uppkommer på grund av bristfällig intern reaktion och osmidighet inför förändringar i omvärlden och konkurrensmiljön eller i kundernas värden och tekniken.

Riskerna i den framtida affärsrörelsen behandlas inte som en separat helhet, eftersom de kan framträda som varierande betydande risker, och de framträder i anknytning olika riskslag.

Kundbeteenderisken kan bli aktuell i flera olika riskslag (effekten av en förändring i kundbeteendet på till exempel försäkringsavtalens värde, insättningarnas belopp eller förtida betalningar av avtal).

Den kvarstående risken är den risk som återstår och som man inte kan eller vill avlägsna eller som återstår efter eventuella riskreducerande åtgärder. Begreppet "kvarstående risk" kan betraktas som en synonym till "risk". Den kvarstående risken kan således inte jämföras med de ovannämnda betydande riskerna, utan en kvarstående risk kan gälla vilken som helst betydande risk ovan.

Förändringsfaktorer i omvärlden såsom teknisk utveckling eller klimatförändringar och andra hållbarhetsfaktorer, det vill säga ESG-faktorer (Environmental, Social, Governance; klimat och miljö, människor och samhälle, god bolagsstyrning), påverkar kundernas och det övriga samhällets behov och preferenser. ESG-faktorerna är externa megatrender, det vill säga exempel på grundorsaker till OP Gruppens riskkarta. I processen för identifiering av risker definieras de här som förändringsfaktorer som påverkar olika riskslag, inte som separata risker.

Klimatförändringar och miljöförstöring orsakar fysiska riskfaktorer:

- Akuta riskfaktorer är händelser kopplade till extrema väderfenomen, såsom torka, översvämningar och stormar, eller till exempel en enskild miljöolycka.
- Långverkande förändringar utvecklas långsammare: till exempel den globala uppvärmningen, havsnivåhöjningen, förlusten av biologisk mångfald, föroreningen av sjöar och vattendrag och markföroreningar, förstörelsen av livsmiljöer.

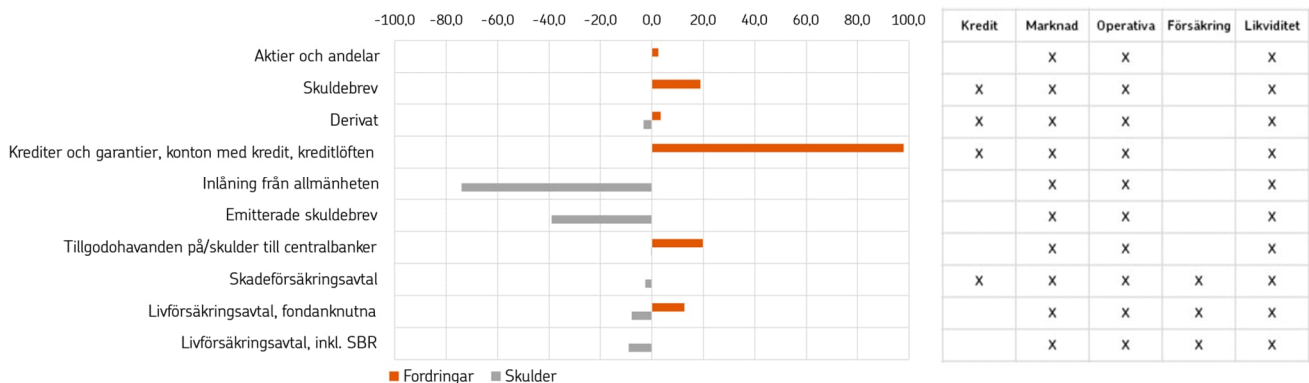
Omställningen till en mer koldioxidsnål och mer hållbar ekonomi för miljön för med sig direkta och indirekta effekter. Sådana är till exempel klimat- eller miljöpolitiska beslut, teknisk utveckling, marknadsförtroende och förändringar i kundernas val.

De fysiska riskfaktorerna och omställningsriskfaktorerna påverkar OP Gruppens affärsverksamhet och ekonomiska framgång i synnerhet via kunderna och andra intressentgrupper. Om risker realiserats kan de påverka riskprofilen, kapitaliseringen, likviditeten och den dagliga verksamhetens kontinuitet på många sätt.

Centrala instrument och riskslag

Diagrammet nedan beskriver riskslagen i anslutning till de centrala finansiella instrumenten och belyser riskslagets betydelse med hjälp av de finansiella instrumentens balansvärden (31.12.2023).

Centrala instrument, riskslag och volymer i anslutning till dem, md €

1.1.3.2. Risker i bankrörelsen

Kreditrisk

Bankrörelsens kreditrisk som anknyter till kundrelationer uppkommer främst av skuldebrevskrediter med enskilda finländska kunder. Sådana krediter går enligt deras villkor inte att sälja vidare. Löptiderna för fordringarna varierar från korta limitbaserade produkter till mer långfristiga skuldebrevskrediter, men balansräkningen domineras av de sistnämnda. Den genomsnittliga löptiden för privatkunder beror på bolån och för företagskunder på skuldebrevskrediter med löptider på 3–7 år. OP Gruppens affärsmodell inkluderar inte överföring av kreditrisken för dessa fordringar på marknaden, varken enskilt eller som portföljer. Privatkunder kan amortera sina lån med rörlig ränta snabbare än amorteringsplanen. På motsvarande sättet utnyttjar framgångsrika företag ofta den förhandlingskraft de har för att refinansiera sina lån med rörlig ränta i förtid när lån med lägre kreditmarginal finns att få. Därför minskar fordringarna på gäldenärer med starkt kreditvärdighet snabbare än fordringarna på gäldenärer med ökade kreditrisker.

Utgångspunkterna ovan förutsätter att OP Gruppen över lag lyckas med att:

- styra hela portföljstrukturen på ett proaktivt sätt så att portföljen vid varje givet tillfälle har övervikt av sådana till risken homogena kundgrupper ("portföljsegment") som har förutsättningar till framgång i framtiden,

- bättre än konkurrenterna välja kunder i kundpopulationen som kan förbättra/upprätthålla sin kreditvärdighet, samt behålla dessa kunder och deras krediter till de ursprungliga, riskbaserat fastställda villkoren. På motsvarande sätt behöver prissättningen för krediter till kunder med försämrad kreditvärdighet kunna anpassas för att åter- spegla den förhöjda risken.

För att lyckas med riskhanteringen måste den verkställande ledningen ha förstklassiga och kontinuerligt uppdaterade data om enskilda kundgrupper, kundgruppernas finansiella ställning vid varje givet tillfälle och de faktorer som ligger bakom den, samt särskilt om hur dessa faktorer kommer att förändras i framtiden i olika omvärldsscenarioer. Den verkställande ledningen ska dessutom identifiera inbördes beroenden mellan enskilda aktörer och baserat på det bedöma kundgruppernas betalningsförmåga utifrån förutspådda fria kassaflöden och osäkerhetsfaktorer kring dem. En sådan bedömning förutsätter heltäckande, kontinuerligt uppdaterade data om kunderna, kundernas "balansräkningar" och hanteringen av befintliga avtal samt en förmåga att ta fram analyser till stöd för beslutsfattandet.

Faser i strategin för kreditriskhantering

För att organisera hanteringen av kreditrisker i enlighet med riskvilligheten ska den verkställande ledningen definiera, beskriva och i processerna genomföra följande:

- **Enhetlig bild av processerna:** Utgångsläget för alla aktiviteter ska vara en gemensam syn på de faser som ingår i kreditprocessen och den tillhörande processen för hantering av kreditrisker samt på hur dessa faser är beroende av varandra. Processen bildar en helhet, där aktiviteterna i varje fas och resultaten av dem samt vilka data som behövs och uppkommer i varje fas måste fastställas. Principerna för hantering av kreditrisk tillämpas även på hanteringen av Företagsbankens obligationsportfölj.
- **En tydlig bild av homogena grupper:** grupper av kunder och/eller transaktioner (portföljsegmentering) med homogena kreditrisker ska definieras utifrån gäldenärernas intäktskällor och typen av säkerhet. Låneamorteringar och/eller refinansieringen av skulder grundar sig på gäldenärens förmåga att generera fritt kassaflöde. Därför utgör källan till resultatet det primära kriteriet för segmenteringen, som sedan preciseras utifrån typen av säkerhet. Om ingen precisering görs krävs en motivering till det. Juridiska avtalsvillkor används inte som grund för segmentering enligt kreditrisk, men vid kundrådgivning och bedömning av kreditrisken ska dessa uppgifter beaktas.
- **Hantering av kreditrisken:** enhetliga förfaranden för kund- och avtalshantering ska fastställas för portföljsegmenten, liksom även analys- och mätmetoder definierade med beaktande av juridiska villkor som påverkar storleken på kreditrisken (PD, LGD, EAD). När riskparametrar utvärderas på portföljnivå ska bland annat sannolikheten för fallissemang och beroenden som påverkar säkerhetsvärdet beaktas. De här enhetligt definierade förfarandena ska iakttas på ett systematiskt sätt i kreditprocessens olika faser. Denna helhet av förfaranden för varje portföljsegment, det vill säga kreditklassificeringssystemet, ska ligga till grund för verksamheten och dess utveckling.
- **Fastställande av databehov:** Samma systematiska förfaranden kan tillämpas i portföljspecifika kreditklassificeringssystem, men de skiljer sig från varandra i fråga om vilka data som behövs. Nödvändiga data i olika faser av kreditprocessen och processen för kreditriskhantering ska fastställas för varje portföljsegment. Eventuella brister i fråga om tillgången till och användbarheten hos data ska rapporteras till ledningen och dataägaren.
- **Processer och anvisningar:** Processerna för finansieringstjänster till kunder och tillhörande kundspecifika processer för kreditriskhantering ska utformas med hänsyn till de faktorer som nämns ovan och så att nödvändiga utgångsdata kan samlas från kundprocesserna och från externa källor, och så att kalkylmässiga data som tas fram i olika faser av processen kan utnyttjas i de övriga faserna. En mer detaljerad beskrivning återfinns i avsnitt 4.2.3.

Faser i kreditriskhanteringen för kundrelationer

Upprätthållande av grundläggande kunduppgifter: Grunderna för upprättandet av kundgruppen ska dokumenteras för juridiska kundgrupper och grundläggande uppgifter om kunder ska hållas uppdaterade för att möjliggöra en högklassig och effektiv riskhantering.

Kontinuerlig profilering av kunder och säkerheter: intjäningslogiken i kundens verksamhet, verksamhetens nuläge och realiseringsvärdet på den egendom som ställts som säkerhet ska utredas. Dessutom ska data som möjliggör bedömning av kundens ekonomiska framgångar och utvecklingen av säkerhetens värde i olika scenarier samlas in. Kundanalyser genomförs alltid i början av kundrelationen och när det sker förändringar i kundens situation. Verkställande ledningen ska minst arrangera följande:

- Kundgruppernas boksluts- och balansräkningsuppgifter ska uppdateras och historiska uppgifter upprätthållas. Ett kvantitativt betyg för kunden och ett realiseringsvärde för säkerheten ska tas fram i en situation där en gäldenärskund är fallerad och uppgifterna ska uppdateras.
- Djupgående förståelse av kundens intjäningslogik och de faktorer som påverkar framtida fria kassaflöden och värden på tillgångsposter är nödvändig. Kundens exponering för prISRISKER på marknaden måste utredas, oavsett om de påverkar produktionsfaktorer, finansiella poster eller slutprodukter. Bokslutsuppgifter ska analyseras omsorgsfullt för att förstå i vilken utsträckning en kunds resultat och balansvärden är beroende av enskilda produktområden eller kunder, leverantörer, marknadsområden etc. Detta gör det möjligt att identifiera verkliga kundgrupper.
- Bedömning av den ekonomiska hållbarheten förutsätter bland annat beaktande av klimatrelaterade faktorer vid kreditbeslut. Vid värdering av säkerhetsobjekt ska man beakta hur klimatrelaterade faktorer och konsekvenser för den biologiska mångfalden kan påverka säkerhetens värde i framtiden. Företagskunderna ska klassificeras i ESG-kategorier enligt hur utsatta de är för ESG-faktorer som är typiska för deras bransch och vid behov ska en ESG-analys utföras.
- Uppgifter om kunden och säkerheten ska uppdateras tillräckligt ofta och användas som grund när man utvärderar kreditklassificeringen av en kund eller transaktion och/eller realiseringsvärdet av en säkerhet. Kreditklassificeringsmetoderna för varje kreditklassificeringssystem och metoderna för säkerhetsvärdering ska beskrivas.
- Hur sannolikheten för fallissemang hos enskilda gäldenärer utvecklas i varje kreditklass samt förlustandelarna vid fallissemang ska utvärderas över tid.

Dimensionering och prissättning av nya krediter

När en kund och säkerhet har utvärderats ska uppgifterna användas för att dimensionera och prissätta en ny kredit eller omstrukturera en befintlig kreditstock.

Beviljandet av kredit ska basera sig på kundens betalningsförmåga och villkoren för finansieringen. Den nuvarande och framtida betalningsförmågan ställer gränser för kreditbeloppet och de övriga kreditvillkoren. Vid dimensioneringen ska man förutom kreditbeloppet beakta hur kreditens framtida villkor påverkar kundens ekonomiska framgångar. Syftet med en säkerhet är att begränsa den potentiella kreditförlusten och den utnyttjas först i händelse av fallissemang.

Vid prissättningen av avtal ska en uppskattning av sannolikheten för fallissemang (PD över tid) och en uppskattning av realiseringsvärdet av säkerheten (LGD över tid) användas så att hela portföljens diversifierings- eller koncentrationseffekter inte allokeras på värdena för dessa riskparametrar. Förutom sannolikheten för fallissemang och utvecklingen av säkerhetens värde ska även beroendet mellan dem samt kreditens amorteringsplan och senioritet beaktas i prissättningen. Mer detaljerade prissättningsprinciper återfinns i bilaga 2. Inom ramen för dem ska den verkställande ledningen bygga upp noggrannare prissättningsmodeller för varje portföljsegment.

Beslutsfattande och verkställande av avtal

Ett kreditbeslut är ett beslut om att ta en risk, och därför ska informationen om det projekt beslutet gäller och om de faktorer som påverkar beslutet vara felfri, tillräcklig och uppdaterad. Beslutet inklusive motiveringar ska föras in i beslutssystemet. Kreditbesluten grundar sig på principen om åtskillnad, där den som bereder en kredit inte ensam kan fatta beslutet. Beslut som avviker från den målriskprofil som fastställts i riskpolicyn ska motiveras mer ingående.

Kredithantering under avtalets giltighetstid

Kreditbevakningen och den kundspecifika proaktiva utvärderingen ska grunda sig på samma uppgifter om kunden, säkerheten och avtalsvillkoren som när krediten beviljades. Villkor som har fastställts utifrån dessa uppgifter eller som bygger indikatorvärden härledda ur dem ska inkluderas i avtalen.

För att följa kundens ekonomiska situation och särskilt för att identifiera ekonomiska svårigheter, ska de förfaranden som fastställts för kreditklassificeringssystemet iakttas i kreditbevakningsprocessen. Mer detaljerade indikatorer inklusive gränsvärden ska fastställas och utifrån dessa ska kunden/krediten kategoriseras i en viss fas i fråga om risken. Information om olika faser och om klassificeringen ska finnas att tillgå genom kreditens hela livstid, liksom även information de slutliga realiserade förlusterna, så att återvinningar från säkerheter ska inriktas på rätt krediter. Om de fastställda indikatorvärdena förändras ska de ansvariga vidta åtgärder enligt överenskomna förfaranden och rapportera till ledningen.

Kunder som hör till de viktigaste för banken, och vars risk för fallissemang har ökat klart eller vars skuldbetalningsförmåga förknippas med något annat betydande hot, ska överföras till specialövervakning. I fråga om dessa kunder ska banken utarbeta en handlingsplan för vilka åtgärder man kan vidta för att lösa kundens situation ur bankens synvinkel och minimera den risk som eventuellt realiserar för banken.

För ovan beskrivna kundspecifika kreditriskhantering ska den verkställande ledningen fastställa och beskriva uppgiftsfördelningen mellan den första och den andra försvarslinjen. Huvudprincipen är att den första försvarslinjen ansvarar för allt förutom kreditklassificeringsmetoderna, fastställandet av kreditklasser och säkerhetsvärden samt kvantifieringen av riskparametrarna. Dessa ligger på den andra försvarslinjens ansvar. Ansvarsfördelningen mellan riskhanterings försvarslinjer beskrivs i avsnitt 4.2 Riskhanteringsprocessens infrastruktur.

Faser i kreditriskhanteringen på portföljnivå

På grund av OP Gruppens struktur finns ingen centraliserad aktör som skulle kunna besluta om portföljens struktur och anpassningsåtgärder. Den verkställande ledningen måste se till att portföljhanteringen och uppgifterna organiseras enligt följande faser:

- **Grunduppföljning av kreditriskportföljen:** Fordringarna ska delas upp i portföljsegment och kreditklasser enligt kund och enligt transaktion. Mätare som beskriver fordringarna ska fastställas för att göra det enkelt att följa fördelningen av riskerna. Grunderna för portföljens diversifieringsfördelar och koncentrationer samt deras effekter på kapitalkravet ska rapporteras separat.
- **Beredning av målportföljen och riskpolicyn:** En målportfölj för bankrörelsens poster med kreditrisk ska tas fram årligen som en del av årsplaneringsprocessen. Målportföljen ska beakta den nuvarande portföljstrukturen och dess kapitalkrav, prioriteringarna i affärsrörelsestrategin, förväntade förändringar i omvärlden samt kundernas behov. Utifrån detta ska portföljsegment-/kreditklassspecifika viktningar för nyförsäljningen och prissättningen samt mätare och konsekvensanalyser som beskriver fordringarna tas fram till riskpolicyn.
- **Beredning av en mer detaljerad kreditpolicy:** Kreditpolicyn ska ligga till grund för riskpolicyns portföljsegmentvisa viktningar för nyförsäljningen och prissättningen. Den kundspecifika kreditrisktagningen styrs av kreditpolicyn, där portföljsegmentvisa villkor ställs för kreditklasser och säkerhetsunderskott samt amorteringsvillkor för avtalen. Efterlevnaden av kreditpolicyn rapporteras och övervakas portföljsegmentvis med mätaren RORAC (avkastning på riskjusterat kapital). För att kunna styra kreditrisktagningen med kreditpolicyn måste olika typer av fordringar vara jämförbara i mätaren för det ekonomiska kapitalkravet.
- **Djupgående analyser av kreditriskportföljen, rapportering samt ad hoc-rapporter:** Riskparametrarna för fordringar samt effekten av branscher och enskilda stora kunder i portföljen ska rapporteras både för hela bankrörelsen och separat för segmenten Hushållsbank och Företagsbank. Dessutom krävs beredskap att ta fram separata rapporter som inte är baserade på portföljsegmenteringen, utan på en separat målgrupp eller ett separat scenario.

Likviditetsrisker

Identifiering av likviditetsrisker

OP Gruppens centralbank och de övriga affärsenheterna samt riskhanteringen identifierar och bedömer kontinuerligt de risker som förknippas med upplåningen och affärsrörelsen samt den övriga omvärlden. Vid riskbedömningen av nya produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system ska affärsrörelsen även beakta likviditetsriskerna. Minst en gång per år gör riskhanteringsfunktionen i samarbete med företrädare för affärsrörelserna en heltäckande kartläggning av likviditetsriskerna i syfte att säkerställa att förfaringssätten för att bedöma likviditetens tillräcklighet (ILAAP) är tillbörliga i förhållande till gruppens likviditetsrisker.

Bedömning och mätning

Det kommande kassaflödet från fordringar, skulder och förbindelser utanför balansräkningen bedöms enligt avtalets förfallodag eller amorteringsplan, med en bedömning från egna medarbetare eller statistiska modeller som baserar sig på det historiska kundbeteendet.

Den strukturella finansieringsrisken mäts som differensen mellan inkommande och utgående kassaflöden i olika tidsklasser. Dessutom beräknas det bestämmelseenliga nyckeltalet för den stabila nettofinansieringskvoten (NSFR, Net Stable Funding Ratio) som anger hur stora de stabila finansieringskällorna som uppskattas vara längre än ett år ska vara i relation till de poster som krävs för den stabila nettofinansieringen.

Likviditetsrisken mäts ur myndighetsperspektiv med nyckeltalet för likviditetstäckningskravet (LCR, Liquidity Coverage Ratio). Likviditetstäckningskravets tidsmässiga tillräcklighet bedöms utifrån de balansposter som förfaller. Då förnyas inte avtal som löper ut, utan de upphör på sin förfallodag. Ur ekonomisk synvinkel mäts tillräckligheten hos likviditetsreserven baserat på stresstest.

Koncentrationsrisken i upplåningen mäts genom att beräkna beloppet av den långfristiga upplåning med obligationslån som förfaller till betalning under en glidande period på 12 månader respektive 3 månader. Med en tidshorisont på under ett år mäts den totala marknadsupplåningen, som bildas av kort- och långfristig marknadsupplåning, under 3 månader. I fråga om inlåningen följer man upp koncentrationen av de största inlåningsvolymerna. Dessutom följer man upp motparts-koncentrationer och instrumentspecifika koncentrationer.

Hur intecknade tillgångarna i balansräkningen är mäts genom att ställa de intecknade tillgångarna i balansräkningen i relation till de sammanlagda tillgångarna och säkerheterna i balansräkningen.

Metoderna för bedömning och mätning av risker i anslutning till placeringsverksamheten för likviditetsreserven fastställs i samband med marknadsriskerna.

Stresstestning av likviditeten

Tillräckligheten hos OP Gruppens likviditetsreserv och beredskapsposter bedöms med hjälp av olika scenarier. Som stressscenarier används både en för OP Gruppen specifik och marknadsspecifika scenarier samt kombinationer av dem. Scenarierna ska omfatta stressläget på såväl kort sikt som lång sikt. Vid mätningen av en medlemsbanks strukturella finansieringsrisk beaktas det likviditetstäckningskrav som grundar sig på myndighetens stressscenario som en likviditetsinsättning i centralbanken. I anslutning till gruppens återhämtningsplan används ett omvänt stresstest. Den verkställande ledningen bestämmer vilka scenarier som ska användas, hur resultaten från stresstesterna ska användas och hur de ska rapporteras.

Upplåningsplan

I OP Gruppens upplåningsplan fastställs riktlinjerna för marknadsupplåningen under de kommande åren. I OP Gruppens upplåningsplan ska man beakta medlemsbankernas uppskattning av de kommande årens finansieringsbehov. Planen följs upp regelbundet och uppdateras vid behov under året. Inlåningen sker i första hand utifrån affärsrörelsestrategin och -

planen. I upplåningsplanen fastställs källorna för marknadsupplåningen och anges hur gruppens finansieringsbehov kan täckas beträffande de viktigaste källorna för marknadsupplåning med beaktande av marknadens djup och tillräcklig spridning. Dessutom fastställts beslutsbefogenheterna för detta. I upplåningsplanen ska man också beakta ogynnsamma scenarier under flera år och plötsliga förändringar i centrala upplåningsposter.

OP Gruppens likviditets- och marknadsupplåningsplan samt fullmakterna för upplåning godkänns av OP Företagsbankens och OP-Bostadslånebankens styrelser.

Hantering av likviditet i valuta

OP Gruppen tar upplåning i valuta för att sprida källorna för upplåningen. Eftersom gruppens fordringar nästan helt är denominerade i euro, konverteras upplåningen i valuta i regel till euro med derivat i samband med emission.

Enligt likviditetsbestämmelserna är en valuta betydande, om skulderna i en viss valuta överstiger 5 procent av sammanslutningens balansslutning. Betydande valutor följs upp månatligen med en likviditetsrapport som ges tillsynsmyndigheten. Valutor utgör endast en liten del av balansräkningen, och på grund av verksamhetsmodellen har likviditetsrisken som beror på tillgången till valuta minimerats.

Hantering av den dagsinterna likviditeten

OP Gruppens centralbank följer upp de finansieringskällor som används dagsinternt samt förutser och följer hur betalningar som sker dagsinternt genomförs. De dagsinterna finansieringskällorna hålls så länge att de betalningar som ska utföras under bankdagen kan genomföras.

I enlighet med beredskapsplanen för likviditetshanteringen kan beredskapen vid behov höjas också då den dagsinterna likviditeten störs. På så sätt säkerställs att verksamheten är effektiv om hotet om kris ökar.

Likviditetsreserv

Ur ekonomisk synvinkel består likviditetsreserven av insättningar i Finlands Bank samt av icke intecknade skuldebrev som innehas av OP Företagsbanken och som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering. Till den hör också OP Företagsbankens övriga omsättbara fordringsbevis och icke intecknade företagskrediter som godtas som säkerhet för centralbanksfinansiering.

Ur myndighetsperspektiv består OP Gruppens likviditetsreserv av en likviditetsreserv som uppfyller kriterierna i reglerna för likviditetstäckningskravet (= LCR-reserven).

Gruppens centralbank ansvarar för att en placeringsplan upprättas minst en gång per år. I den ingår de obligationsplaceringar i likviditetsreserven som centralbanken innehar. OP Företagsbankens styrelse godkänner planen. Placeringsplanen beaktar de begränsningar och mål för marknadsrisk, kreditrisk och likviditetsrisk som ställts i Principerna för OP Gruppens risktagning (RAS) samt i riskpolicyn. I placeringsplanen anges i tillämpliga delar ramen för testningen av skuldebrevens likviditet.

Placeringarna sprids genom att beakta såväl den interna riskvilligheten som kraven i de externa bestämmelserna bland annat enligt produkt, motpart och land.

Hantering av säkerheter och inteckning av tillgångar

Med säkerheter avses i det här sammanhanget OP Gruppens tillgångar som används som säkerheter för att klara av likviditetsbehov antingen i ett normalt fall eller i ett stressläge. Gruppens centralbank följer centraliserat upp säkerheterna och ansvarar för hur säkerheter används och överförs.

Den största post som kräver inteckningar av tillgångar i balansräkningen är bolån som utgör säkerhet för OP-Bostadslånebanken Abp:s säkerställda obligationslån. Dessutom kräver främst centralbanksoperationer och derivatrörelsen

inteckning av tillgångar. Med tanke på förberedelserna för likviditetsbehov begränsas inteckningar av tillgångar med en kvantitativ limit i riskpolicyn.

För att öka likviditetspotentialen är det viktigt att identifiera hur fordringarna i balansräkningen duger som säkerhet för finansiering och utveckla beredskapen att använda fordringarna som säkerhet för finansiering.

Hur likviditeten tryggas i stresslägen

Med beredskapsplanen för OP Gruppens likviditet upprättas en referensram som tryggar gruppens förmåga att klara av sina betalningsförpliktelser också under en likviditetskris. Planen innehåller klara operativa anvisningar och verksamhetsmodeller för att minska likviditetsrisken: de möjliggör upptäckten av en ökad likviditetsrisk samt styr mot rättidiga och rättdimensionerade åtgärder i situationer där hotet om en kris har ökat. För varje beredskapsnivå för likviditeten finns styr- och uppföljningsförfaranden som skärps i takt med att beredskapsnivån höjs. Centralinstitutets verkställande ledning godkänner beredskapsplanen för likviditeten.

Dessutom inkluderar OP Gruppens återhämtningsplan återhämtningsåtgärder för likviditetshanteringen.

Rapportering av likviditetsrisker

Likviditetsriskerna rapporteras till centralinstitutets ledning regelbundet, och i samband med att beredskapsnivån för likviditetsläget höjs övergår man vid behov till lägesrapportering varje vecka eller varje dag. I OP Gruppens företag rapporteras likviditetsrisken regelbundet till styrelsen. I OP Gruppens riskanalys rapporterar riskhanteringen kvartalsvis till riskkommittén vid centralinstitutets styrelse om utfallet av likviditetsriskerna.

Hantering och styrning av likviditeten i sammanslutningen

Likviditetsregleringen tillämpas inte som sådan på företagen i sammanslutningen, utan centralinstitutet kan med ECB:s tillstånd bevilja sina medlemsbanker tillstånd att avvika från likviditetsregleringen. OP Andelslag har i egenskap av centralinstitut för sammanslutningen av andelsbanker beviljat sina medlemskreditinstitut ett undantag i enlighet med lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker. Med stöd av undantaget tillämpas de krav på kreditinstituts likviditet som avses i del sex i EU:s tillsynsförordning inte på medlemskreditinstituten. Likviditeten enligt förordningen övervakas och rapporteras för sammanslutningen av andelsbanker. En förutsättning för beviljande av undantag är att centralinstitutet ger sammanslutningens företag anvisningar om de riskhanteringsåtgärder som behövs för tryggnad av likviditeten och om andra kvalitetskrav, samt övervakar att dessa anvisningar iakttas.

Centralinstitutets verkställande ledning ansvarar för att centraliserat ordna hanteringen av likviditetsrisken i OP Gruppen i enlighet med riktlinjerna i likviditetsstrategin. Ledningen ska se till att hanteringen av sammanslutningens likviditet och övervakningen av den är fortlöpande i harmoni med affärsrörelsens omfattning och natur samt uppfyller kraven i regleringen. Vid styrningen av försäljningen av inlåningen och utlåningen fäster ledningen inte endast vikt vid målen för tillväxt och lönsamhet, utan även vid produkternas likviditetsegenskaper. Med hjälp av produktutvecklingen i anslutning till kundbetjäningen bör man också sträva efter att minska likviditets- och finansieringsstrukturens risker.

I egenskap av centralbank för OP Gruppen tryggar OP Företagsbanken Abp likviditeten för såväl hela gruppen som varje andelsbank eller annat företag som hör till gruppen. OP Gruppens företags likviditet samlas på gruppens centralbanks checkkonto i Finlands Bank. Därmed sköts hela gruppens likviditetsposition alltid centraliserat via checkkontot. OP Gruppens centralbank ansvarar för gruppens marknadsupplåning, hanterar gruppens kortfristiga likviditet och upprätthåller likviditetsreserven, sköter centraliserat gruppens minimireservskyldighet och ansvarar för hanteringen av den dagsinterna likviditetsrisken. OP Gruppens centralbank ser också till att likviditetshanteringen och uppfyllandet av minimireservskyldigheten motsvarar respektive lands regleringskrav. OP Företagsbanken administrerar centralt gruppens marknadsupplåning med främmande kapital och med egetkapitalinstrument, medan OP-Bostadslånebanken Abp handhar marknadsupplåningen mot säkerheter i bolån. De företag som omfattas av det solidariska ansvaret ansöker om finansiering på marknadsvillkor hos gruppens centralbank och de övriga företagen hos OP Företagsbankens bankrörelse.

Genom beslut av styrelsen eller ett av styrelsen befullmäktigat organ kan centralbanken utnyttja säkerheter som normalt finns i hela OP Gruppen. Centralinstitutets styrelse kan på chefsdirektörens förslag vid en störning på penning- och kapitalmarknaden eller vid en allvarlig likviditetskris som beror på någon annan omständighet, eller som en förberedelse för en sådan kris, ålägga medlemsbankerna i sammanslutningen att via en mellankredit ställa sin kreditstock som säkerhet för ett säkerställt obligationslån som OP-Bostadslånebanken Abp har satt i omlopp. Omfattningen av de krediter som behövs baserar sig på behovet på gruppnivå och det fastställs skilt för varje bank. Beslutet kan verkställas genom beslut av centralinstitutets styrelse eller ett av styrelsen befullmäktigat organ. Medlemsbankerna förbinder sig att omedelbart vidta de åtgärder som föranleds av beslutet.

De primära finansieringskällorna för andelsbankernas utlåning är eget kapital, inlåning och mellankredit via OP-Bostadslånebanken.

Allokering av kostnader för likviditetsrisker i sammanslutningen

Kostnaderna för marknadsupplåningen och upprätthållandet av likviditetsreserven fördelas på medlemsbankerna utifrån de principer som OP Andelslags styrelse godkänt. Kostnaderna för upprätthållandet av likviditeten allokeras via likviditetsinsättningar och kostnaderna för marknadsupplåningen med en marginal som läggs på OP-krediternas/OP-insättningarnas räntegolv eller genom något annat förfarande.

Marknadsrisker

Strategi för hantering av ränterisken i den finansiella balansräkningen

Ränterisken i den finansiella balansräkningen uppkommer som ett resultat av kundtransaktioner, och storleken på risken påverkas av utvecklingen i kundernas krediter och insättningar. Ränterisken i den finansiella balansräkningen har fastställts som en betydande risk hos OP Gruppen.

De allmänna principerna för hanteringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen är följande:

- Den verkställande ledningen ansvarar för att ordna hanteringen av ränteriskerna i den finansiella balansräkningen för OP Gruppens bankrörelse i enlighet med riktlinjerna i strategin för hantering av ränterisken så att förfarandena är motiverade, gedigna och dokumenterade. Syftet med förfarandena är att se till att realiseringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen på gruppnivå och bankvis hålls inom de ställda gränserna och att hanteringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen (IRRBB) är förenlig med regleringen.
- Med hjälp av ränterisklimiter i den finansiella balansräkningen fastställs storleken på ränterisken inom ramen för respektive medlemsbanks riskhanteringsförmåga med beaktande av respektive banks inlåningsstruktur. Detta är nödvändigt i synnerhet då man vill öka räntenettet genom att dra nytta av räntedifferensen mellan långa och korta räntor.
- Sammanslutningens medlemsbanker hanterar ränterisken i sin finansiella balansräkning i enlighet med riktlinjerna och begränsningarna i riskpolicyn, andra anvisningar från centralinstitutet och måluppställningen samt konto-, insättnings- och kreditvillkoren. Medlemsbankerna måste förstå hur ränterörelser och kundbeteendet påverkar räntenettet, och de måste ha tillräckliga kunskaper om derivatinstrument för att kunna hantera sin ränterisk med de produkter som gruppens centralbank tillhandahåller. Medlemsbankerna upprättar i samband med årsplaneringen en balanshanteringsplan som även innefattar en plan för hanteringen av ränterisken i den finansiella balansräkningen.
- OP Gruppens centralbank följer upp ränterisken i den finansiella balansräkningen som en helhet, och Bankrörelsens balanshanteringskommitté kan ge medlemsbankerna rekommendationer för hanteringen av ränterisken. Rekommendationerna kan också vara bindande.
- Centralinstitutet ska genom centraliserad säkringsredovisning säkerställa att det i gruppens och dess viktigaste företags bokslut ingår en avbildning som motsvarar karaktären hos affärsverksamheten vid ränterisköverföringen.
- Med ränteintäktsriskmätaren uppskattas förändringen i räntenettet och med nuvärdesriskmätaren uppskattas värdeförändringarna i poster i och utanför balansräkningen under avtalens hela antagna löptid. För

ränteutvecklingens del måste man uppskatta hur förändringar i både den allmänna räntenivån och i räntekurvans form påverkar räntenettet och balansposternas nuvärde.

- Optionaliteter som ingår i tillgångar och skulder måste beaktas vid mätningen av ränterisken så att deras effekt syns i de framtida kassaflödena. Modellernas funktion säkerställs enligt principerna för hantering av modellrisker.
- Vid mätningen av ränterisken är posterna av eget kapital – aktiekapital, andelskapital och ackumulerade vinstmedel – räntefria skuldposter, och de placeras på en tidslinje enligt den tidsstruktur som fastställts för dem. Kapitallån som räknas till eget kapital behandlas i riskkalkylerna enligt deras avtalsvillkor. För avkastningsandelarnas del ska respektive kundlöfte betraktas som utgångsläge då kassaflödena bestäms.
- Stresstester för ränterisken ska utföras regelbundet. Då testas särskilt förändringen i kundbeteendet i förhållande till hur krediterna, insättningarna och avkastningsandelarna historiskt sett har betett sig som portfölj. Dessutom måste också förändringarna i andra centrala verksamhetsantaganden testas, till exempel avskaffandet av nollgolvet för referensräntorna eller eventuella konsekvenser av klimat- eller biodiversitetsrelaterade riskfaktorer för ränterisken.
- Genom ett riskbedömningsförfarande för OP Gruppens nya produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system ska man säkerställ att kraven på hanteringen av ränterisken har beskrivits och beaktats på ett korrekt sätt vid utvecklingen av kundrörelsen.
- Ekonomiskt kapital reserveras för ränterisken i den finansiella balansräkningen.

Hantering av övriga marknadsrisker i bankrörelsen via balansräkningen

De övriga marknadsriskerna i intjäningslogiken "bankrörelse via balansräkningen" uppkommer närmast av hanteringen av OP Gruppens likviditetsreserv samt av OP Företagsbankens obligationsportfölj.

OP Företagsbankens centralbanksfunktion förvaltar likviditetsreserven för OP Gruppens bankrörelse. Likviditetstäckningskravet enligt regleringen (LCR) fastställer ramarna för storleken på och allokeringen av likviditetsreserven. Likviditetsreserven omfattar utöver centralbankstillgodohavanden en likviditetsreservportfölj, vars poster ska uppfylla kraven på kreditvärdighet och likviditet i regleringen. Därför innehåller portföljen värdepapper för vilka det är ytterst osannolikt att kreditförluster kommer att realiseras. Dessa värdepapper har för det mesta en fast ränta, dvs. deras värde lever efter marknadsräntorna och rörelserna i kreditmarginalerna.

Likviditetsreservportföljen följs upp och hanteras med metoderna för hantering av marknadsrisken:

- I Bankrörelsens riskpolicy fastställs metoderna för riskmätning, limiterna för risktagning och övriga begränsningar.
- För placeringsportföljen utarbetas en placeringsplan där man beskriver affärsmodellerna, målen för placeringsverksamheten och principerna för portföljförvaltningen. OP Företagsbankens styrelse godkänner placeringsplanen.
- En tillräcklig spridning av portföljerna tryggas med separata emittentspecifika begränsningar.

Därtill placerar OP Företagsbanken i företags obligationslån. Företagsbankens obligationsportfölj är ur OP Företagsbankens perspektiv en motsvarande verksamhet som beviljande av krediter.

OP Företagsbankens obligationsportfölj följs upp och hanteras på följande sätt:

- I Bankrörelsens riskpolicy fastställs metoderna för riskmätning, limiterna för risktagning och övriga begränsningar.
- För portföljen utarbetas en placeringsplan där man beskriver målen för placeringsverksamheten och principerna för portföljförvaltningen.
- I portföljens placeringsbeslut iaktas OP Företagsbankens hållbarhetsprinciper.

Bankrörelsens aktie- och fastighetsrisk hanteras främst genom anvisningar som noggrant begränsar risktagningen. Fastighetsrisken består närmast av fastigheter i andelsbankernas eget bruk. Till bankrörelsens nuvarande affärsmodeller hör inte att öka aktie- eller fastighetsrisken.

Om det uppstår likviditetsöverskott i en andelsbanks kundrörelse överförs det till placeringsprodukter som tillhandahålls av OP Gruppens centralbank för att stödja genomförandet av hela OP Gruppens grunduppgift. Placeringsverksamhet ingår inte i en andelsbanks grunduppgift. Andelsbankerna kan i sin samhällliga roll placera i lokala riskkapitalfonder inom sitt verksamhetsområde. Med sina placeringar stöder bankerna i enlighet med sina kooperativa värderingar sin regions framgång och såväl sin regions som sina kunders ekonomiska aktivitet.

Markets-funktionens riskhantering

OP Gruppens handel med kapitalmarknadsprodukter har koncentrerats till OP Företagsbankens Markets-funktion. Risker som har tagits är av marknadsriskerna ränterisken i olika valutor, valutarisken, volatilitetsrisken för optioner, kreditspreadrisken samt av kreditriskerna motparts- och emittentrisken. Återköp av strukturerade placeringsprodukter ger också upphov till en viss aktierisk. Markets riskpositioner hanteras genom aktiv handel på marknaden. Markets risk- och resultatuppföljning sker dagligen. Dessutom rapporteras Markets risker till styrelsens riskkommitté och den verkställande ledningen inom ramen för OP Gruppens riskanalys.

Markets-funktionen är exponerad för likviditetsrisker relaterade till både likviditet och marknadslikviditet. Likviditetsrelaterade risker beror på säkerhetskrav för derivatinstrument med säkerhet vilka är beroende av marknadsvärdet, och dessa risker hanteras som en del av centralbankens övriga likviditetshandling. Vissa marknader och produkters låga marknadslikviditet, en allmän nedgång i marknadslikviditeten eller en teknisk funktionsstörning hos den centrala motparten kan leda till att behövliga transaktioner inte kan genomföras till förväntat pris eller att det inte är möjligt att följa den valda säkringsstrategin. När det gäller risker relaterade till marknadens likviditet ska man se till att kunderna på förhand informeras om konsekvenserna av eventuella avvikande marknadslägen. För att säkerställa kundrörelsens kontinuitet ska man skapa beredskap för anlitan av alternativa centrala motparter vid behov.

Markets marknadsrisker mäts med "expected shortfall"-indikatorer samt med olika slags produkt- och positionsspecifika känslighetsindikatorer och indikatorer för nominellt värde. Konsekvenserna av operativt signifikanta marknadsfluktuationer bedöms med stresstest för att få en bild av riskerna som anknyter till sällsynta marknadsfluktuationer med betydande inverkan. För Markets marknadsrisker beräknas ett ekonomiskt kapitalkrav. Riskpolicyn sätter limiter och begränsningar för affärsmodellerna. Riskpolicyn utarbetas så att riskerna visas per affärsmodell och den externa risktagningen i modellerna är strikt avgränsad.

När avtal om derivatinstrument ingås uppkommer en motpartsrisk som begränsas med hjälp av kundvisa limiter. Beslut om limiterna fattas i processen för OP Företagsbankens kreditbeslut med hänsyn till OP Företagsbankens hållbarhetsprinciper. Motpartsrisken för derivat ingår i det ekonomiska kapitalkravet för kreditrisken. För att risken ska beaktas, korrigeras derivatvärderingarna genom kreditvärdighetsjusteringar för kreditrisken (CVA och DVA). Hur stor kreditvärdighetsjusteringen är beror på den kreditriskfria värderingen av derivat, räntenivån, valutakurserna, volatiliteten i ränteoptionerna och kreditriskens marknadspris. Fluktuationer som orsakas av variationer i räntenivån vid kreditvärdighetsjusteringen för kreditrisken minskas genom derivatinstrument.

Innehavet av obligationer och penningmarknadspapper ger upphov till en emittentrisk, som begränsas med emittentspecifika limiter eller allokeringlimiter för Markets-funktionens kompletterande limiter.

Riskhantering inom affärsmodellen Kapitalförvaltning

De viktigaste riskerna inom intjäningslogiken Kapitalförvaltning är de operativa riskerna och compliance-riskerna i anslutning till organiseringen av verksamheten. Dessa risker hanteras i enlighet med OP Gruppens referensram för hantering av operativa risker och compliance-risker samt tillhörande förfaranden. Försäljningen av kapitalförvaltningsprodukter berörs av detaljerad reglering som syftar till att säkerställa att kunden förstår riskerna och kostnaderna samt miljökonsekvenserna och de sociala konsekvenserna i anslutning till placeringsbesluten. Försäljningen av placeringsprodukter är förenad med en anseenderisk. Marknadsutvecklingens inverkan på de förvaltade medlen exponerar affärsrörelsens intjäning för marknadsrisker. Ekonomiskt kapital reserveras för intjäningslogiken Kapitalförvaltning som en

del av riskslaget Operativa risker. Dessutom reserveras ekonomiskt kapital för risker förknippade med den framtida affärsverksamheten, det vill säga exempelvis oväntade förändringar i konkurrensläget eller kundbeteendet.

Inom affärsområdet Kapitalförvaltning kan en låg likviditet vara en egenskap hos placeringsobjektet (till exempel fastigheter), eller så kan likviditeten avta i exceptionella marknadslägen där till exempel aktiv handel med vissa värdepapper inte bedrivs eller där skillnaden mellan köp- och säljkursen är stor. Likviditetsrisker kan också uppstå på grund av oförutsebart kundbeteende i synnerhet i turbulenta marknadsförhållanden till exempel i form av ett större antal begäranden om inlösen av placeringsfondandelar. Detta kan leda till en situation där fonden inte kan lösa in alla fondandelar. Likviditetsrisker relaterade till kapitalförvaltningsrörelsen ska hanteras på förhand genom att i marknadsföringsmaterial informera kunderna om likviditetsriskerna i placeringsobjekten. Likviditeten för OP-fonderna ska utvärderas med stresstester. Om problem uppstår hanteras likviditetsriskerna genom att skjuta upp eller avbryta inlösen, ta ut inlösenprovisioner eller ändra prissättningen samt eventuellt genom att öka andelen kontanter.

Genom att se till att produktutbudet motsvarar kundernas efterfrågan och behov kan man förbättra kundlojaliteten i situationer där kunder vill byta eller diversifiera placeringsobjekt.

1.1.3.3. Riskerna i försäkringsverksamheten

Livförsäkringsrisker

De biometriska risker som ingår i livförsäkringsprodukterna (både placeringsavtal och försäkringsavtal) beror på att ersättningar till följd av främst dödsfall betalas i en större omfattning eller att pensioner betalas längre än förväntat. Dödlighetsintensitet och återstående livslängd inverkar på livförsäkringsbolagets riskposition i dödsfallsförsäkringar och pensionsförsäkringar. I synnerhet i förmånsbaserade gruppensionsförsäkringar och andra bestånd som innehåller livslånga pensionsförsäkringar är livslängdsrisken stor, eftersom de här avtalen inte innehåller en dödlighetsrisk med en avsevärd motsatt riskposition.

Av försäkringstagarnas kundbeteende uppkommer en annullationsrisk. Försäkringstagare har rätt att sluta betala försäkringspremier, säga upp avtal i förtid eller ändra avtalet med stöd av en option som ingår i avtalet så att bolaget får en större risk än tidigare i det ändrade avtalet. Ett exempel på en sådan option är kundens rätt att byta ut avkastningen på tillgångarna från fondanknuten till beräkningsränta, vilket ökar räntekostnaderna. Ett annat exempel är uppskjutning av pensionen, vilket ökar både livslängdsrisken och annullationsrisken. Sparförsäkringar och kapitaliseringsavtal, där kunderna har återköpsrätt, är särskilt exponerade för annullationsrisker som anknyter till kundbeteendet. Detsamma gäller riskförsäkringar som försäkringstagaren kan säga upp när som helst. Återköp av pensionsförsäkringar är möjliga endast i undantagsfall.

Med kostnadsrisk avses en situation där de kostnader som uppkommer för förvaltningen och skötseln av försäkringsavtal samt för ersättningsverksamheten skiljer sig från de kostnader som uppskattats vid premiesättningen. Försäkringar som förfaller i förtid kan också äventyra hållbarheten hos de kostnadsantaganden som gjorts i premiesättningen av försäkringar och därmed bidra till att kostnadsrisken realiserar.

Det behov av kapital som livförsäkringsriskerna förutsätter analyseras med solvenskapitalkravet (SCR) och det ekonomiska kapitalkravet. Analysen kompletteras med stresstester.

Livförsäkringens försäkringsrisker hanteras med ett noggrant riskurval och en noggrann premiesättning samt genom att säkerställa rätt nivå på värderingen av försäkringsavtalskulderna. Riktlinjerna för kund- och riskurval beskrivs i anvisningar som uppdateras regelbundet.

Riskerna i anslutning till dödlighetsintensiteten och livslängden premiesätts tryggande på basis av omständigheterna och förhållandena vid tidpunkten för beviljande av försäkringen. Bolaget har få möjligheter att ändra priset på de här långfristiga avtalen. Därför får försäkringsbolaget bära risken för en eventuell senare ändring av premiesättningsgrunderna genom att premierna i nyförsäljningen höjs och bolaget bokför en komplettering av försäkringsavtalskulderna för det

bestånd som sålts. Genom att tillhandahålla försäkringar med motsatt riskposition reduceras nettorisken i hela försäkringsbeståndet.

Risken för förtida annullation i anslutning till kundbeteendet och risken för kundens option att byta avkastningen på sina tillgångar till beräkningsränta hanteras genom ett konkurrenskraftigt produktsortiment och en lämplig produktstruktur samt genom incitament och sanktioner i avtalsvillkoren.

Kostnadsrisken hanteras med en tillräcklig kostnadsdisciplin och tryggande premiesättning. Hur antagandena för premiesättningen realiserar följs upp fortlöpande och premierna för nyförsäljning höjs vid behov. Dessutom utvärderas och uppdateras de antaganden som använts vid värdering av försäkringsavtalsskulden regelbundet.

Risken begränsas också med en återförsäkring vars nivå fastställs i de återförsäkringsprinciper som styrelsen för OP-Livförsäkrings Ab har godkänt. Återförsäkringsprinciperna fastställer gränserna för det maximala självbehållet och katastrofskyddets kapacitet.

För OP-Livförsäkrings försäkringsrisker utgörs de största riskkoncentrationerna särskilt av risker relaterade till en enskild motpart i ett och samma återförsäkringsavtal. Återförsäkringsprinciperna begränsar också befogenheterna att ta motpartsrisker inom återförsäkringen, eftersom dokumentet sätter limiter utifrån motpartens rating och återförsäkringens avtalstyp (avtalsrörelse, fakultativ).

Den ansvariga försäkringsmatematikern ger årligen bolagets styrelse en utredning av hur de krav som försäkringsavtalsskulden ställer fortlöpande uppfylls och av de krav som försäkringsrörelsens karaktär ställer. Aktuariefunktionen lämnar årligen utlåtanden till bolagets styrelse om försäkringspolicyn och återförsäkringsarrangemangen samt en rapport över de uppgifter som aktuariefunktionen utfört. Det ekonomiska kapitalkrav som försäkringsriskerna binder limiteras i relation till OP Gruppens interna kapital. Beloppet av försäkringsriskerna styrs också av det mål som ställts upp i kapitalplanen för förhållandet mellan kapitalbasmedlen och solvenskapitalkravet.

Skadeförsäkringsrisker

De viktigaste försäkringsriskerna är förknippade med riskurval och premiesättning, teckning av återförsäkringsskydd och de försäkringstekniska avsättningarnas tillräcklighet. Inom skadeförsäkringen anknyter sig risken i anslutning till de försäkringstekniska avsättningarna speciellt till sådana försäkringsgrenar där det tar en lång tid innan skadorna visar sig. Biometrisk risker uppkommer också när skadeförsäkringsbolag beviljar sådana skadeförsäkringar där det betalas ut en fortlöpande pension till följd av ett försäkringsfall, vilket medför livslängdsrisk. Även inflationsutvecklingen kan leda till att försäkringsrisken realiserar i form av skadeinflation.

Skaderiskerna hanteras med ett noggrant riskurval och en noggrann premiesättning, reservriskerna genom att säkerställa rätt nivå på värderingen av försäkringsavtalsskulden.

Premiesättningen av försäkringarna baserar sig på riskmotsvarighet, det vill säga att riskpremien för en försäkring motsvarar åtminstone de försäkringsersättningar som betalas ur försäkringen. Försäkringspremien innehåller också komponenter för operativa kostnader och kapitalkostnader.

Grunderna för riskurvalet (kundurval och kriterierna för det samt grenspecifika beslutsgränser) fastställs i riskpolicyn, som uppdateras årligen, och i anvisningar som kompletterar den. Dokumenten fastställer differentierade beslutsbefogenheter enligt försäkringsriskens storlek samt risker enligt försäkringsgren, vilka anges endast begränsat och efter prövning av ledningsgruppen för Pohjola Försäkring eller företagets ledningsgrupp för Prissättning och riskurval.

Försäkringsperioderna för skadeförsäkringen är i regel årsförsäkringar eller kortare och förändringarna i försäkringsriskerna kan i regel snabbt överföras till försäkringspremierna. För långfristiga försäkringsgrenar där riskerna eventuellt är oberoende av varandra, hanteras riskerna genom att ställa upp årliga teckningslimiter.

Risikkoncentrationer inom Pohjola Försäkring är särskilt geografiska koncentrationer eller helheter som består av olika objekt inom en och samma risk. Förutom dessa har bolaget risikkoncentrationer exempelvis i fråga om stormrisk för egendom försäkrad i Finland.

Risken begränsas också med en återförsäkring vars nivå fastställs i de återförsäkringsprinciper som styrelserna har godkänt. Återförsäkringen sker främst med risk- (det försäkrade objektet) och skadefallsspecifika återförsäkringsskydd. Eventuella luckor i återförsäkringsskyddet fylls med noggranna UW-anvisningar. Den risk som tillgången på återförsäkring utgör övervakas aktivt. Oberoende av försäkringsgren återförsäkras stora enskilda risker, till exempel skadekumuler som eventuellt förorsakas av naturkatastrofer eller mänsklig verksamhet.

Återförsäkringsprinciperna fastställer gränserna för det maximala självbehållet och katastrofskyddets kapacitet. Återförsäkringsprinciperna begränsar också befogenheterna att ta motpartsrisker inom återförsäkringen, eftersom dokumentet sätter limiter utifrån motpartens rating och återförsäkringens avtalstyp (avtalsrörelse, fakultativ, fronting). Lokala risikkoncentrationer beaktas vid EML-beräkningen av egendoms- och avbrottsrisker (Estimated Maximum Loss, den beräknade maximala skadan) och i det EML-genombrottskydd som ingår i återförsäkringsskyddet.

Återförsäkringsprinciperna kompletteras av tillämpningsanvisningar som har godkänts av ledningsgruppen för Prissättning och riskurval. Tillämpningsanvisningarna klargör uppgifterna och uppgiftsfördelningen i samband med återförsäkring.

Försäkringsavtalsskuldens belopp uppskattas betryggande så att det räcker till för att täcka de förpliktelser som härrör från försäkringsavtalen. Oavsett vilket regelverk de försäkringstekniska avsättningarna beräknas enligt (FAS, IFRS 17, Solvency II), ska en riskkomponent läggas till den bästa uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna till följd av den osäkerhet som är förenad med dem. Den ansvariga försäkringsmatematikern ger årligen bolagets styrelse en utredning av hur de krav som försäkringsavtalsskulden ställer fortlöpande uppfylls och av de krav som försäkringsrörelsens karaktär ställer. Aktuariefunktionen ger årligen utlåtanden till bolagets styrelse om försäkringspolicyn och återförsäkringsarrangemangen samt om de uppgifter som aktuariefunktionen utfört. Skadeförsäkringsriskerna analyseras med solvenskapitalkravet (SCR) och det ekonomiska kapitalkravet. Analysen kompletteras med stresstester. Det ekonomiska kapitalkrav som försäkringsriskerna binder limiteras i relation till gruppens interna kapital. Beloppet av försäkringsriskerna begränsas också av det mål som ställts upp i kapitalplanen för förhållandet mellan kapitalbasmedlen och solvenskapitalkravet.

Hantering av marknads- och motpartsrisker i livförsäkrings- och skadeförsäkringsrörelsen

Hantering av strukturella ränterisker och andra risker i placeringsverksamheten

Hantering av marknadsriskerna inom liv- och skadeförsäkringsrörelserna omfattar marknadsriskerna i hela balansräkningen, det vill säga försäkringsavtalsskulden, placeringarna och derivaten. Syftet med placeringsverksamheten är att säkerställa kundernas avkastning, att ge täckning för försäkringsavtalsskulden och att placera täckningen räntabelt. I placeringsverksamheten beaktas bland annat den strukturella ränterisk som uppkommer av försäkringsavtalsskuldens kassaflödesstruktur samt de övriga krav som försäkringsavtalsskulden ställer på investeringstillgångarna och deras likviditet. För detta måste bolagen per försäkringsgren och tillgångsklass specificera de framtida kassaflödena, osäkerheterna kring dem och orsakerna till osäkerheten. Dessutom ska bolagen i placeringsplanen fastställa och motivera vilka placeringsinstrument som ska täcka vilken del av försäkringsavtalsskulden och hur stora avvikelser som tillåts mellan durationen, räntekänsligheten och andra relevanta nyckeltal för placeringsportföljens och försäkringsavtalsskuldens kassaflöden. Tillämpningen av skälighetsprincipen inom livförsäkringen påverkar också placeringsverksamhetens mål och risktagningens omfattning.

Granskningen av den strukturella ränterisken, det vill säga risken i räntebalansen, börjar med hur väl ränteplaceringarnas och försäkringsåtagandenas kassaflöden har anpassats till varandra (ALM, Asset and Liability Management). Förändringar i räntorna påverkar värdet av derivat som säkrar ränterisken i försäkringsavtalsskulder, placeringarna och de försäkringstekniska avsättningarna. Marknadsriskerna i bolagens balansräkning hanteras i enlighet med placeringsplanerna

med hjälp av val av placeringsallokeringar och räntesäkring av försäkringsavtalsskulden med beaktande av den förväntade avkastningen.

I Solvens II-ramverket och modellen för ekonomiskt kapitalkrav ingår en volatilitetskorrigerig i diskonteringskurvan för försäkringsavtalsskulden, vilket även medför en kreditspreadrisk. Med tanke på kreditspreadriskens nivå är det viktigt att tillgångarna och skulderna har enhetliga riskprofiler. Differenser mellan ett bolags ränteplaceringar och volatilitetsjusteringsportfölj kan anknyta till landsfördelning, företagslänesektorer, kreditklassificeringar och löptider. Till ränteplaceringar ansluter sig en risk för kreditförlust och försämring av placeringsobjektets rating. Denna risk hanteras med hjälp av tillräcklig diversifiering.

Marknadsriskernas storlek mäts och begränsas med Value at Risk-mätaren och olika känslighetsmätare samt enligt beloppet av det ekonomiska kapitalkravet och solvenskapitalkravet (SCR). Analysen kompletteras med stresstester. Genom att granska fördelningen inom allokeringen enligt tillgångsslag bedömer man försäkringsbolagens riskkoncentrationer på tillgångsklassnivå.

Marknadsriskerna begränsas med risklimiter, som sätts ut i de intjäningslogikspecifika riskpolicyer och placeringspolicyer som fastställts av styrelsen. I riskpolicyerna fastställs limiter för marknadsriskerna, som bestäms utifrån limiterna enligt OP Gruppens principer för risktagning. I bolagens placeringspolicyer ställs mål för räntesäkringen av de försäkringstekniska avsättningarna. Begränsningar per tillgångsklass fastställs för likvida och illikvida placeringar. Kreditrisken i placeringsportföljen begränsas med kreditklassificeringslimiter. Försäkringsbolagens styrelser godkänner också principerna för användningen av derivat. Placeringsportföljerna begränsas förutom av gruppens riskpolicy och limiter även av de principer för ansvarsfull placering som bolagens styrelser har fastställt.

Försäkringsbolagens placeringsverksamhet ger upphov till en landrisk, eftersom placeringarna sprids geografiskt. Landrisken begränsas genom att sätta ut en maximal limit som beror på den externa ratingen för den stat där risken är belägen (risklandet). Som rating används den rating som ett internationellt ratinginstitut har gett staten. Från OP Gruppens landsvisa maximala limiter allokeras separat bolagsbestämda landslimiter till OP-Livförsäkring och Pohjola Försäkring för att begränsa geografiska koncentrationer i bolagens placeringar. Placeringsriskernas geografiska fördelning följs upp regelbundet.

Försäkringsbolagens försäkringsavtalsskuld medför i regel ingen valutarisk, eftersom den i huvudsak är i euro, och för OP-Livförsäkrings del i sin helhet i euro. Av den anledningen riktas också en stor del av de placeringar som utgör täckning för försäkringsavtalsskulden till värdepapper i euro, eller så säkras placeringarnas öppna valutarisk.

Försäkringsbolagens försäkrings- och placeringsverksamhet medför likviditetsrisk till följd av en obalans i inkommande och utgående kassaflöden, exempelvis återbetalningar av premier och minskad premieinkomst om kunder säger upp sina försäkringsavtal, plötsliga ökning av skadekostnaden, ett exceptionellt antal stora skador eller insolvens hos återförsäkrare. För placeringsverksamhetens del kan förändringar i marknadsmiljön orsaka likviditetsbehov, exempelvis om säkerhetskraven för räntederivat påverkas av förändringar i räntenivån. Försäkringsavtalsskulden värderas med en räntekurva som beaktar likviditetspremien, vilket delvis skyddar bolagets solvens mot likviditetsstörningar på finansmarknaden. För att säkerställa en fortsatt god likviditetsposition och att antalet illikvida placeringar förblir på en återhållsam nivå analyseras likviditetspositionen kontinuerligt av såväl aktuariefunktionen och riskhanteringen som av placeringsverksamheten. Analyserna inkluderar stresstestning av såväl skulden som kassaflöden från placeringar med hänsyn till bland annat de likviditetsbehov som uppkommer av säkerhets- och försäkringsrisker. Bolagets minimilikviditetskrav på kort sikt limiteras.

Hantering av motpartsrisk

Återförsäkrarnas motpartsrisk hanteras med limiter som är specifika för varje kreditklass och motpart samt i enlighet med placeringspolicyerna och principerna för återförsäkring, som fastställts av styrelsen.

Placeringsportföljens motpartsrisk begränsas med limiter som ingår i placeringspolicyerna. Diversifieringslimiter ställs för både direkta placeringar och för fondplaceringar. En tillräcklig spridning av försäkringsbolagens placeringsportföljer

säkerställs med emittentlimiter som ställs i försäkringsbolagens placeringspolicyer. Motpartsrisken i derivat begränsas på basis av derivatmotparternas ratingar. I dokumentationen av principerna för användningen av derivat, som godkänts av styrelsen, beskrivs de derivatinstrument som används och verksamhetssätten.

För motpartsrisken reserveras kapital både i modellen för ekonomiskt kapitalkrav och i SCR-beräkningen.

1.1.3.4. Risker på gruppnivå

Operativa risker

Den operativa risken är en så kallad påföljdsrisk som orsakas av all affärsverksamhet och som kan uppkomma av bristfälliga eller felaktiga rutiner, processer, system eller yttre faktorer. Den operativa risken kan framkomma som en ekonomisk förlust eller som någon annan skadlig följd, till exempel som försvagat eller förlorat anseende eller förtroende.

Inom OP Gruppen räknas bland annat ICT- och säkerhetsriskerna samt riskerna relaterade till datakapitalet till de operativa riskerna. Operativa risker är dessutom compliance- och modellriskerna, som på grund av sina särdrag har klassificerats som separata betydande riskslag.

Målet för hanteringen av operativa risker är att säkerställa de centrala affärsprocessernas och funktionernas effektivitet och kvalitet samt deras kontinuitet även under exceptionella omständigheter. Ledningen för varje företag i OP Gruppen ansvarar för att ordna hanteringen av operativa risker i enlighet med ovan nämnda mål och med beaktande av affärsrörelsernas särdrag.

Med hanteringen av operativa risker säkerställer företagets ledning att riskerna inte medför oförutsedda ekonomiska förluster eller andra skadliga följder. På grund av de operativa riskernas kvalitativa art går det inte att skydda sig mot dem helt och hållet och inte heller att alltid undvika de negativa följderna av dem. Målet med hanteringen av operativa risker är inte heller alltid att helt eliminera risken, utan att hantera risken så att risknivån är förenlig med riskvilligheten.

Hanteringen av operativa risker baserar sig på att fortlöpande identifiera och bedöma risker. Vid identifieringen av risker beaktas även framtida och framväxande risker i affärsrörelsen, klimat- och miljökonsekvenser, insiderrisker orsakade av mänsklig verksamhet, hot mot säkerheten och externa krav samt planeras riskbaserat vilka hanteringsmetoder som behövs. Vid identifieringen av operativa risker bedöms också riskernas ekonomiska och övriga skadliga konsekvenser såsom effekter på anseendet. Den verkställande ledningen ansvarar för att de risker som hänför sig till processerna, tjänsterna och produkterna samt till relaterade ICT-system identifieras och bedöms, och att det för riskerna tas fram behövliga kontroller för att uppnå en godtagbar risknivå och säkerställa att processerna fungerar och är effektiva. Målet är att automatisera kontrollerna.

En fortlöpande uppföljning av realiserade riskhändelser och nära ögat-situationer samt risker i verksamheten jämte orsaker och konsekvenser är en viktig del av hanteringen av operativa risker. Stresstestning och scenarier relaterade till operativa risker kompletterar hanteringen av de operativa riskerna och bedömningen av kapitalens tillräcklighet.

Innan nya eller starkt omarbetade produkter, tjänster, verksamhetsmodeller, processer och system samt utläggningar tas i bruk i OP Gruppen bedöms riskerna i anslutning till dem i enlighet med förfaranden som godkänts av centralinstitutets riskhanteringsfunktion. Affärsrörelsen ansvarar för riskbedömningsförfarandet. När det gäller högriskprojekt som principiellt är viktiga och innehåller nya risker kan funktionerna vid den andra försvarslinjen eskalera beslutsfattandet om att ta i bruk produkten. I OP Gruppen tillhandahålls för kunderna endast produkter, tjänster och affärsmodeller som godkänts på gruppnivå.

Eftersom kontinuiteten hos finansbranschens centrala funktioner är nödvändig också i situationer som äventyrar samhällsfunktioner, är det primära målet för OP Gruppens kontinuitetshantering att säkerställa kontinuiteten för de funktioner som hör till samhällets försörjningsberedskap också i olika störningssituationer. De här funktionerna är viktiga också för OP Gruppens verksamhet. Varje ledande befattningshavare ansvarar för att kontinuitetshanteringen i den egna funktionen är tillräcklig och aktuell.

Inom OP Gruppen är referensramen för hanteringen av operativa risker indelad i förfaranden som blickar bakåt (till exempel operativa riskhändelser), förfaranden som analyserar situationen och proaktiva förfaranden (riskkartläggningar, kontinuitetshantering och hantering av utläggning, riskbedömning av nya produkter). Centralinstitutets riskhanteringsfunktion ansvarar för OP Gruppens referensram för hanteringen av operativa risker samt för att förvalta och utveckla den. Riskhanteringen ger också närmare anvisningar om de förfaranden för hanteringen av operativa risker som ska iakttas inom OP Gruppen. Riskhanteringsfunktionen förvaltar OP Gruppens riskbibliotekshelhet för operativa risker och ser regelbundet över den för att säkerställa att den är aktuell och heltäckande.

Utöver formbundna förfaranden för hantering av operativa risker och enskilda riskhanteringsmetoder kan företagen i OP Gruppen överföra effekterna av en realiserad operativ risk bortom företaget och OP Gruppen med hjälp av försäkringar.

Styrningen, ansvaren, övervakningen och utvecklingen av säkerheten i OP Gruppen hanteras enligt de Företagssäkerhetsprinciper som fastställts av OP Andelslags styrelse och som möjliggör ett enhetligt säkerhetsarbete på gruppnivå. Principerna och anvisningarna som utarbetats utifrån dem utgör en modell för ledning och hantering av företagssäkerheten.

Hanteringen av säkerhetsriskerna och säkerhetsarbetet har som mål att stärka säkerhetskulturen i hela organisationen, att utveckla och upprätthålla den säkerhetsnivå som behövs med betoning på förebyggande åtgärder samt att effektivt hantera hot och störningar. Vid hot är säkerställandet av personsäkerheten alltid det primära målet, skyddet av egendom och information är sekundärt.

Målet för hanteringen av ICT-risker är att säkerställa att ICT-infrastrukturen och de system och datakommunikationsförbindelser som hör till och stöder centrala processer är säkra och tillgängliga samt återhämtar sig snabbt efter störningar. Varje funktion ansvarar för att se till att de ovan nämnda målen uppnås också för utlagda ICT-tjänster.

I OP Gruppen leds, övervakas och rapporteras cybersäkerheten i enlighet med den centraliserade hanteringsmodellen för cybersäkerhet. Organisationen Cybersäkerhet ger närmare anvisningar om förfaringsätt och instruktioner om hur gruppens informationssäkerhet ska genomföras och säkerställas samt om hanteringen av eventuella dataskyddsavvikelser. Cybersäkerhets instruktioner är principer som styr gruppens verksamhet och som ska iakttas i all verksamhet, såväl då nya system och lösningar utvecklas som då sådana skaffas. OP Gruppens cybersäkerhet ansvarar för hanteringsprocessen och riktlinjerna vid avvikelser från dessa anvisningar. Centralinstitutskoncernens Cybersäkerhetsorganisation rapporterar regelbundet till OP Gruppens högsta ledning om situationer som äventyrat gruppens informationssäkerhet och dataskydd.

Viktiga delområden när hanteringen av de operativa riskerna ska organiseras är bland annat:

- Tydliga organisationsstrukturer och fastställda ansvarsområden.
- Processer, vars ägare har utsetts och där ägarna ansvarar för processens effektivitet och kvalitet samt för förenligheten med regleringen och för kontinuitetshanteringen beroende på processägarens uppgifter och ansvar.
- Personal som har tillräcklig kompetens och behörighet för arbetsuppgifterna, samt tydligt fastställda och beskrivna ansvarsområden och mål som också har informerats om på tillbörligt sätt. Tillförlitligheten hos personalen (även hos utomstående arbetskraft) säkerställs och bedöms enligt metoder för intern kontroll.
- Systematiskt uppfyllande av interna och externa krav vid hanteringen av säkerhetsrisker (bekämpa, observera, reagera)
- Sådana åtkomsträtter och befogenheter för information och ICT-system som grundar sig på arbetsuppgifterna och som har begränsats till den information och de ICT-system som behövs för utförandet av arbetsuppgifterna. Ledningen i OP Gruppens företag ansvarar för administrationen och övervakningen av åtkomsträtter. Detta omfattar också att fastställa eventuella farliga arbetskombinationer och undvika dem.
- Säkerställande av att data- och cybersäkerheten är tillräcklig och aktuell. Detta genomförs i affärsrörelsen bland annat genom övervakning med systematiska tekniska arrangemang, dagliga övervakningsåtgärder samt riktade datasäkerhetsrevisioner.

- Verifiering av att all information är korrekt. Företagets ledning ansvarar för informationens användbarhet, integritet, konfidentiell och tillgänglighet med hjälp av tekniska och administrativa åtgärder samt för att informationen skyddas från otillbörlig åtkomst och från olaglig eller oavsiktlig databehandling.
- Identifiering och klassificering av datalager enligt deras kritiskhet, med beaktande av informationens konfidentialitet, integritet och tillgänglighet. Datalagrens ägare ansvarar för klassificeringen och de skyddsåtgärder som behövs. Ett datalager är en mängd data som sammanställts för ett visst ändamål, till exempel en applikation och dess databaser eller ett dataset eller en tabell som skapats för analytik.

Risker relaterade till datakapitalet

OP Gruppens datakapital omfattar alla data i olika former inom gruppen. Värdet på datakapitalet baserar sig på hur det kan utnyttjas operativt och på en effektiv riskhantering samt i sista hand på dess produktivitet i den finansiella verksamheten. Risker relaterade till datakapitalet identifieras och bedöms som en del av hanteringen av operativa risker och rutinerna vid den.

Riskhanteringsprocessernas tillförlitlighet beror på data som tas fram i affärsprocesserna, eftersom riskanalyser, nyckeltal, modeller och scenarier delvis eller helt baserar sig på dessa data. Därför är data och information som förädlats från dem i all finansiell verksamhet en oskiljaktig och mångfasetterad produktionsfaktor som kallas datakapital. Risker relaterade till datakapitalet berör alla riskområden.

Risker relaterade till datakapitalet realiserar om affärsrörelsen måste ledas med bristfällig eller osäker information som grund. Då kan beredskapen för rörelserisker bli onödigt omfattande, vilket kan leda till monetära förluster. Till exempel högre kapitalkrav på grund av undermålig datakvalitet kan binda kapital som behövs i andra sammanhang. På operativ nivå leder utmaningarna inom kundservicen eller andra processer inte till en maximal kund- och personalnöjdhet.

Hantering av risker relaterade till datakapital skapar klara operativa fördelar, då beslutsfattandet, ledningen och rapporteringen inom OP Gruppen baserar sig på riktiga och heltäckande data. Dessutom säkerställer hanteringen av datarisker tillsammans med effektiva riskhanteringsprocesser att OP Gruppen uppfyller regleringskraven.

För hanteringen av risker relaterade till datakapitalet har OP Gruppen en OP:s datahanteringsmodell och ett OP:s ramverk för datakvalitet på gruppnivå. Dessa utgör ramarna för datahanteringen och databehandlingen. Utöver datahanteringsmodellen och ramverket för datakvalitet har gruppens kvalitativa krav definierats för att implementera och stödja efterlevnaden av goda praxis för datahantering och datakvalitet på gruppnivå.

Alla aktörer inom OP Gruppen ska tillämpa riktlinjerna för datahantering på gruppnivå och delta i utvecklingen av dem via sin verksamhet.

När det gäller hanteringen av datakapital ansvarar den verkställande ledningen bland annat för att:

- Säkerställa att de risker som hänför sig till datakvaliteten identifieras, bedöms och hanteras med hjälp av förfarandena för hantering av operativa risker. Detta omfattar bedömning och godkännande av de referensramar som minimerar datariskerna, det vill säga säkerställer en god datakvalitet.
- Se till att de rutiner som krävs enligt referensramarna iakttas. Detta förutsätter en klar lägesbild av hanteringen av definitionerna, insamlingen och behandlingen av data samt de tekniska och juridiska förutsättningarna för detta.
- Inkludera främjandet av kompetens relaterad till data och i synnerhet åtgärdandet av brister i strategin för IT-infrastruktur.
- Se till att utvecklingen av system som baserar sig på kritiskt datakapital får tillräckligt mycket ekonomiska och mänskliga resurser.
- Se till att riskrapporteringens definitioner är tillräckliga och förstå vilka begränsningar datakvaliteten medför för riskrapporteringen. Ledningen ska ställa målen för riskrapporternas riktighet och exakthet i både normala förhållanden och krissituationer. Dessa krav ska återspegla beslutens kritiskhet när beslut fattas utifrån rapporteringen.

- Vara medveten om OP Gruppens efterlevnad av bestämmelserna om datahantering och datakvalitet. Ledningen ska ha en uppfattning om de åtgärder som vidtagits i detta syfte eller som behövs i framtiden för att främja efterlevnaden.

Modellrisker

Inom modellriskhanteringen avser modell en metod för beskrivning, kvantifiering eller simulering av ett fenomen eller beteende. Med andra ord innebär modellering att ett fenomen eller system beskrivs på ett annat sätt än som fenomenet eller systemet självt. Modellen omvandlar indata med hjälp av matematik, statistik eller en bedömning från egna medarbetare till kvantitativa eller kvalitativa data som styr affärsbeslut eller gäller den finansiella riskpositionen. Indata/input för modellerna kan vara kvantitativa och/eller kvalitativa, eller så kan de basera sig på en bedömning från egna medarbetare.

Med den risk som hänför sig till användningen av modeller, det vill säga modellrisken, avses att den modell som skapats för att beskriva ett fenomen eller beteende inte beskriver fenomenet eller beteendet på ett sätt som lämpar sig för ändamålet. Till följd av detta är affärsbeslut eller riskmätningar som baserar sig på resultaten av modellerna inte konsekventa och motiverade. Om modellrisken realiserar leder det i värsta fall till förluster, förlorat anseende eller felaktigt kundurval. Modellrisken kan vara kopplad till underlåtenhet att iakttä eventuella bestämmelser om styrning av verksamheten och databehandlingen eller om modellering. Modellrisken kan uppkomma bland annat till följd av brister i en modells utvecklingsfas, i implementeringen av en modell eller i användningen av modeller. Modellrisken är således en påföljdsrisk som hänför sig till verksamhetens kvalitet och kompetenser. Användning av modeller medför även operativ risk, till exempel till följd av en bristfällig eller oklar fördelning av ansvaret för administrationen av modellerna under deras livscykel eller till följd av bristfällig dokumentation.

I enlighet med OP Gruppens definition omfattar modellerna olika slags kvantitativa metoder såsom:

- Statistiska eller matematiska modeller och simuleringar som baserar sig på egna data och med vars hjälp man kan härleda ytterligare data ur grundläggande historiska datamaterial.
- Inputdata som härletts med hjälp av modeller ur egna eller externa data och som används i formler, kalkylering och simulering, klassificering eller regler.
- I finansrörelsen standardiserade matematiska formler, vars parametrar härstammar från marknadsinformation.

Eftersom modeller är kritiska framgångsfaktorer för intjäningslogikerna, måste OP Gruppen ha en gedigen modellhantering. Genom hanteringen av modeller och modellrisker ska det säkerställas att modellerna beskriver fenomenet i fråga tillräckligt detaljerat och att de används korrekt. Det går inte att skydda sig helt mot de risker som hör samman med användningen. Riskhanteringsmålet är att de risker som hänför sig till användningen av modeller identifieras och risknivån i det sammanhanget är förenlig med riskvilligheten.

Modeller ska utvecklas och användas på ett ändamålsenligt sätt, och för att säkerställa det iakttas riktlinjer på gruppnivå för olika tillämpningsområden samt anvisningar som preciserar riktlinjerna. Riskhanteringsfunktionen ska se till att det upprättas principer för modellerna samt förfaranden för åtgärder för att begränsa modellriskerna. För att säkerställa en ändamålsenlig modellmiljö, för riskhanteringsfunktionen ett register på gruppnivå över modellerna (ett modellinventarium).

Den verkställande ledningen ansvarar för att ordna hanteringen av modellrisker med beaktande av följande förutsättningar:

- Modellriskerna hanteras med tydliga rollfördelningar och tydligt fastställda ansvar. Alla modeller har en ägare.
- Utvecklingen och förvaltningen av modellerna säkerställs med hjälp av tillräckliga kompetenser och resurser för de kvantitativa metoderna.
- Modeller används endast för de syften för vilka de utvecklats och godkänts. Inom OP Gruppen införs endast modeller vars funktion har säkerställts tillräckligt omsorgsfullt.
- Modellerna bedöms oberoende av utvecklingen och implementeringen av modeller.
- För modellerna ordnas en fungerande uppföljning av användningen.

- För modellerna verkställs riskhantering enligt deras livscykel med beaktande av dokumentationskraven.
- Vid hanteringen av modellrisker tillämpas förfaranden enligt referensramen för hanteringen av operativa risker.

Ägandet av modellen innebär entydigt ansvar att förstå alla enskilda omständigheter eller variabler som påverkar den aktuella affärsrörelsens lönsamhet samt hur dessa variabler hänger ihop med varandra. Modellens ägare ska också följa upp hur dessa variabler och deras inbördes relationer förändras med tiden. Modellens ägare ska se till att de modeller som används är aktuella och lämpliga för sitt användningsändamål.

Vid den fortlöpande bedömningen av användningen av modeller tillämpas en formbunden och regelbunden uppföljning. Hur väl modellerna fungerar bedöms genom regelbunden kvantitativ och kvalitativ kontroll, det vill säga validering. Kravet på validering omfattar också modeller som affärsrörelsen implementerat, inte enbart den oberoende funktionens modeller. Vid bedömningen beaktas modellens användningssyfte och betydelse.

OP Gruppens ramverk för hanteringen av modellrisker definierar rollerna i hanteringen av modeller och modellrisker samt de rutiner som iakttas under modellernas livscykel.

Modellutveckling kräver i första hand eget högklassigt, heltäckande och oförvanskat historiskt material och/eller lämplig marknadsinformation för värdering av tillgångs- eller skuldposter. Alla modeller som utvecklas måste ha ett klart och tydligt användningsändamål som styr utvecklingen av modellen. En modell måste lämpa sig för det planerade användningsändamålet och valet av variabler och parametrar måste vara begreppsmässigt förnuftigt så att det stöder beskrivningen av det modellerade fenomenet och modellens funktion på tillämpningsområdet. Modellerna måste basera sig på välmotiverade metoder, och de antaganden som ligger i bakgrunden måste vara rimliga och välgrundade.

Vid utvecklingen av modeller är målet att identifiera modellens brister och situationer där den fungerar dåligt. I den mån som modeller inte kan tillämpas på fenomen man vill beskriva, ska man beskriva modellens brister och de lösningar genom vilka man strävat efter att åtgärda dessa problem. Man ska sträva efter att reducera den modellrisk som hänför sig till modeller exempelvis genom att följa upp modellens funktion. När en modell utvecklas måste man beakta bestämmelserna, inklusive dataskyddsbestämmelserna, samt riskhanteringsaspekterna. Man ska också bedöma vilken effekt data/information som eventuellt saknas vid modellutvecklingen kan ha på modellens funktion. För alla modeller görs en bedömning av hur betydande modellen är.

Beslutet om att införa en modell dokumenteras i det relevanta organets protokoll och ges för kännedom till den enhet inom riskhanteringsfunktionen som ansvarar för modellriskhanteringen. Det krävs alltid ett nytt beslut om en modell ska börja tillämpas på ett nytt område.

Om parametervärden som definierats på olika sätt ska användas för olika syften ska valet motiveras och dokumenteras noggrant. Uppdateringar av modellparametrar som görs utifrån färskare data och som påverkar resultaten av en modell ska hållas isär från egentliga modelländringar.

Vid den fortlöpande bedömningen av användningen av modeller tillämpas en formbunden och regelbunden uppföljning. Uppföljningens omfattning, utförlighet och frekvens ska stå i rätt proportion till modellens betydelse. Vid uppföljningen beaktas kraven i regelverket. Om uppföljningen visar att modellen fungerar sämre än tidigare eller om det av den årliga riskidentifieringsprocessen framgår nya trender eller strukturella förändringar i omvärlden, ska modellen valideras i synnerhet om modellen används för att estimerarisker som anses vara betydande.

Vid valideringarna iakttas i förväg fastställda förfaranden, kontroller och tester. Vid bedömningen beaktas modellens användningssyfte och betydelse.

I varje skede av en modells livscykel fäster man också vikt vid att dokumentationen är tillräcklig och att regelverkets dokumentationskrav uppfylls. Riskhanteringsfunktionen ansvarar för att enhetliga dokumenteringsstrukturer utvecklas och upprätthålls.

I rapporteringen till ledningen ingår information om hur modellerna fungerat och vilken betydelse de har, om förbättringsbehov i olika delområden och hur åtgärdandet av tidigare observerade brister framskridit samt om ändringar i

modellerna. Om affärsrörelsen inte kan kvantifieras tillräckligt väl med hjälp av modellerna, måste ledningen dessutom vara medveten om det samt om orsakerna till briserna i kvantifieringen.

Compliance-risker

Hanteringen av risker som hänför sig till underlåtenhet att iaktta regelverket och anvisningarna (compliance-risker) utgör en del av den interna styrningen och interna kontrollen och en integrerad del av ledningen av affärsrörelsen samt företagskulturen. Compliance-verksamheten ska se till att kundernas, marknadens, tillsynsmyndigheternas och intressentgruppernas förtroende för OP Gruppen och dess företag bibehålls. Detta görs genom att säkerställa att verksamheten följer regelverket (inklusive självreglering), gruppens interna anvisningar, myndighetsbestämmelserna, gruppens värden och principerna för god affärssed.

Om compliance-risken realiserar kan det ha olika skadliga påföljder, såsom ekonomiska förluster eller försvagat anseende eller förtroende. Följden kan vara sanktioner ålagda av en myndighet, exempelvis olika avgifter till följd av brott mot förpliktelser, varningar eller anmärkningar från en myndighet, samfundsbot eller buffertkrav.

Centrala mål för compliance-verksamheten är att proaktivt identifiera väsentliga compliance-risker i synnerhet i anknytning till underlåtenhet att iaktta regelverket och att minska riskerna innan de har en negativ inverkan på kunderna, försvagar anseendet eller leder till ekonomiska förluster.

De funktionella ansvar som hänför sig till hanteringen av och förfaringsätten för compliance-riskerna är förenliga med modellen med tre försvarslinjer. Ansvaret för regelefterlevnaden och övervakningen av den samt för hanteringen av compliance-risken ligger hos den högsta och verkställande ledningen i den första försvarslinjen samt hos alla chefer. Dessutom ansvarar var och en i organisationen för sin del för att regelverket och de interna anvisningarna följs. Förfarandena enligt referensramen för hantering av operativa risker tillämpas också på hanteringen av compliance-risker.

I den andra försvarslinjen ansvarar compliance-funktionen för att förvalta och utveckla gruppens compliance-ramverk (principer, förfaranden och roller) samt för bedömningen av compliance-riskerna i gruppen. Riskhanteringsfunktionen har huvudansvaret för att säkerställa efterlevnaden av kapitaltäckningsregleringen. Det förutsätter ett nära samarbete mellan compliance-funktionen och riskhanteringsfunktionen. Riskhanteringsfunktionen informerar compliance-funktionen om de största bristerna i efterlevnaden av kapitaltäckningsregleringen.

Funktionerna i den andra försvarslinjen bedömer regelbundet de risker som hänför sig till regelefterlevnaden och tar på basis av bedömningen fram sin tillsynsplan.

Compliance-funktionen rapporterar regelbundet och alltid vid behov om compliance-risker och den interna kontrollens observationer till den verkställande och högsta ledningen för gruppens företag. För att ledningen ska få en helhetsbild av de compliance-risker som gäller gruppen, omfattar ovannämnda rapportering också riskhanteringsfunktionens viktigaste observationer i anknytning till kapitaltäckningsregleringen.

Övriga risker på gruppnivå

Koncentrationsrisker

En koncentrationsrisk beror antingen på en kumulativ exponering för förändring som gäller en enskild riskfaktor eller på ett visst framtidsscenario, som ifall det realiserar kan orsaka större resultatfluktuationer än väntat. Detta kan inträffa i synnerhet om man inte lyckats identifiera och begränsa koncentrationer.

Därför är det viktigt att koncentrationer identifieras och hanteras på alla verksamhetsnivåer. Följande synpunkter beaktas när koncentrationsrisker identifieras och hanteringen av dem arrangeras i OP Gruppen:

- Identifiering och hantering av kumulering av en enskild risk organiseras enligt **intjäningslogiska helheter**. Riskpolicyns struktur främjar identifieringen av kumuleringar och deras storlek begränsas med limiter.

- **Enskilda risker som kumuleras över olika intjäningslogiker**, vars hantering kräver effektiva administrativa rutiner som beaktar eventuella intressekonflikter.

Resultatfluktuationer som orsakas samtidigt av flera riskfaktorer och som kumuleras över intjäningslogikerna hanteras med administrativa rutiner som beaktar eventuella intressekonflikter. Riskhanteringsprocessen på gruppnivå skapar mekanismer för att med hjälp av beslut om arbetsfördelningen förebygga att för stora direkta och indirekta riskkoncentrationer uppkommer på OP Grupp-nivå. Riskhanteringsfunktionen skapar mekanismer för att identifiera, bedöma och hantera direkta och indirekta kumulationer på gruppnivå.

Hantering av koncentrationsrisker utgör en fast del av riskhanteringspraxis och limiteringen av verksamheten i de riktlinjer för riskhanteringsprocesserna som ges för varje intjäningslogiska helhet i dokumentet Principer för riskhantering och i de riskpolicyer som preciserar principerna.

Landriskerna hanteras genom att för olika länder fastställa landlimiter med hjälp av vilka man följer upp, styr och förebygger gruppens landriskkoncentrationer separat för varje intjäningslogik och på gruppnivå. När limiter fastställs beaktas bland annat landets externa kreditvärdighet och exponering för naturkatastrofer.

OP Gruppen ordnar verksamheten med en tjänsteleverantör som identifierats som en koncentration omsorgsfullt och på sätt som lämpar sig för situationen i fråga samt gör upp en verksamhetsplan för att säkerställa kontinuiteten i den egna verksamheten i händelse av problem hos tjänsteleverantören.

Anseenderisker

Anseenderisker hanteras proaktivt och långsiktigt genom att iaktta regelverket, bästa praxis i finansbranschen och OP Gruppens principer för god affärssed samt genom att betona och kommunicera öppenheten i verksamheten. Finansverksamhet baserar sig på anseende och förtroende, varför dessa måste beaktas i all verksamhet. Affärsrörelsen spelar en viktig roll i att identifiera de positiva och negativa verkningarna av sin verksamhet på OP Gruppens anseende samt i att vidta korrigerande åtgärder då det behövs. Vid riskkartläggningen av operativa risker ska också de viktigaste riskerna i anknytning till grön målning beaktas, och deras effekt på anseendet ska bedömas.

En aktiv och öppen kommunikation bygger upp en stark företagsprofil och stärker anseendet och förtroendet. Centralinstitutets funktion Kommunikation följer aktivt upp den publicitet som gruppen och branschen får i medierna och sociala medier samt aktuella samtalsämnen. Branschens och gruppens offentliga profil analyseras veckovis också som en del av beredskapsplaneringen för likviditetshandlingar. Gruppen ska ha färdiga verksamhetsmodeller för kommunikationen samt planer för att sköta krissituationer och förebygga att anseenderisker realiserar.

Utöver planmässig kommunikation stärker OP Gruppen sitt anseende proaktivt genom att genomföra gruppens hållbarhetsprogram. En hållbarhetsrelaterad effekt på anseendet kan gälla OP Gruppen eller hela finansbranschen, till exempel till följd av förändringar i medborgaropinioner eller konsumenternas preferenser. Gruppen tillämpar principerna för god affärssed (Code of Business Ethics). Gruppen följer internationella principer för ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar samt internationella förbindelser.

1.2 Deklaration om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt riskförklaring

Enligt artikel 435.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (CRR) ska OP Gruppen offentliggöra en deklaring godkänd av ledningsorganet, det vill säga OP Andelslags styrelse, om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande samt en riskförklaring godkänd av ledningsorganet där det ges en kort beskrivning av den övergripande riskprofilen i samband med affärsstrategin.

Deklaration från OP Andelslags styrelse om att arrangemangen för riskhantering är tillfredsställande 6.2.2024

Utifrån riskrapporteringen bedömer OP Andelslags styrelse regelbundet efterlevnaden av OP Gruppens principer för risktagning och riskhantering, OP Gruppens företagssäkerhetsprinciper samt OP Gruppens och de olika affärsområdenas riskpolicier. På basis av de uppgifter styrelsen har fått konstaterar den att de riskhanteringssystem som OP Gruppen använder är tillfredsställande med hänsyn till OP Gruppens riskprofil och strategi.

Risikförklaring av OP Andelslags styrelse 6.2.2024

OP Gruppens grunduppgift är att främja ägarkundernas och omvärldens bestående ekonomiska framgång, trygghet och välfärd. Genom att utföra sin grunduppgift betjänar OP Gruppen sina kunder i deras bank-, kapitalförvaltnings- och försäkringsbehov.

Utgångspunkten för risktagningen är att OP Gruppen åtar sig att bära de risker som huvudsakligen uppkommer vid uppfyllandet av grunduppgift. OP Gruppen betonar en omsorgsfullt förberedd och moderat risktagning i all sin verksamhet. I OP Gruppens riskprofil betonas kredit- och försäkringsriskerna samt löptidstransformationsrisken.

OP Andelslags styrelse anser att anvisningen Principerna för OP Gruppens risktagning, som styrelsen beslutat om och förvaltningsrådet fastställt, tydligt beskriver utgångspunkterna och förutsättningarna för OP Gruppens risktagning samt att de kvantitativa gränser för risktagningen, dvs. limiterna, som ställts i anvisningen är förenliga med strategin.

OP Andelslags styrelse anser även att risktagningskapaciteten med hjälp av de kvalitativa riktlinjer och limiter som beskrivs i principerna för risktagning har allokerats till affärsrörelserna i enlighet med gruppens strategi och riskvillighet.

För 2023 fastställde OP Andelslags förvaltningsråd limiter bland annat för OP Gruppens kapitaltäckning, likviditet och riskvillighet. Med limiterna säkerställdes att OP Gruppen eller ett företag inom gruppen inte tar så stora risker i sin verksamhet att det skulle äventyra kapitaltäckningen, lönsamheten, likviditeten eller verksamhetens kontinuitet i OP Gruppen eller i företag som hör till den. I tabellen nedan presenteras OP Gruppens centrala limiter och utfallet av motsvarande risktagningsmätare 31.12.2023. Risktagningen i OP Gruppens affärsrörelse höll sig hela året inom de limiter som styrelsen godkänt och förvaltningsrådet fastställt.

Limiter enligt principerna för OP Gruppens risktagning (RAS)	31.12.2023	31.12.2022	Limit
Risiktagningskapacitet			
Kärnprimärkapitaltäckning (CET1), %	19,2 %	17,4 %	14,3 %
Kapitaltäckning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (konglomeratlagen), %	144 %	137 %	110 %
Största enskilda exponering/kapitalbas enligt konglomeratlagen för täckning av exponeringarna, %	5,1 %	5,6 %	10 %
Likviditetstäckningskrav (LCR), %	199 %	217 %	120 %
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR), %	130 %	128 %	110 %
Risiktagningsförmåga			
Realiserade operativa risker (netto), mn €	5,47	5,79	50
Risikvillighet och allokering av den: ekonomiskt kapitalbehov/OP Gruppens interna kapital, %			
OP Gruppen	32,25 %	36,49 %	70 %
Bankrörelsen totalt, varav	24,78 %	28,66 %	49,5 %
Hushållsbanksrörelse	11,40 %	14,18 %	22,0 %
Företagsbanksrörelse	10,91 %	12,02 %	22,5 %
Centralbanken	2,04 %	2,11 %	4,0 %
Kapitalförvaltning	0,43 %	0,35 %	1,0 %
Skadeförsäkring	6,28 %	6,63 %	12,0 %
Livförsäkring	3,52 %	3,76 %	7,0 %
Annat	0,68 %	0,78 %	1,5 %

De kvalitativa riktlinjer och kvantitativa begränsningar som styrelsen beslutat om och förvaltningsrådet fastställt kompletteras och preciseras med andra riskhanteringsanvisningar samt mer detaljerade riskpolicier för affärsområdena. Med hjälp av dem har säkerställts att risktagningen i OP Gruppen affärsområdesvis riktar sig till objekt som är förenliga med strategin och att det i verksamheten inte tas så stora risker att det skulle äventyra kapitaltäckningen, lönsamheten, likviditeten eller verksamhetens kontinuitet i OP Gruppen eller i företag som hör till den.